

DE *Landeigenaar* IN VLAANDEREN

BELGIË - BELGIQUE
P.B.
3990 PEER
12/3118

DRIEMAANDELIJKS // SEPTEMBER - OKTOBER - NOVEMBER
LANDELIJK VLAANDEREN VZW // NR. 68

**LANDELIJK VLAANDEREN
IS VERHUISD!**
Excelsiorlaan 23 - 1930 Zaventem
Tel. 02/217 27 40

Wildlife Estates Label
Toenadering van stad en land

dossier Fiscaliteit

Landelijk Vlaanderen

Philippe Casier,
voorzitter

Woord van de voorzitter

Begin september zijn wij, zoals elk jaar, met veel motivatie terug aan het werk begonnen na wat een rustige vakantie had moeten zijn. Zo rustig was het eigenlijk niet, want de overheid profiteert juist van de vakantie om nog vlug een aantal beslissingen op tafel te gooien en dan aan de partners en adviesorganen te vragen in de vakantieperiode de nodige adviezen te geven zodat alles klaar is wanneer zij zelf van vakantie terugkomen...

hun actie. Dit creëert de vrees dat dan zal beweerd worden dat de private partij het niet aankan en dat verplichtingen en aankopen aangewezen zijn.

Wij horen dat dit niet de bedoeling is, maar de signalen zijn niet altijd zo eenduidig en gaan vaak in de tegengestelde richting – zie verder: de ontwerpbudgetten. Er zijn ook goede zaken in het vooropgestelde beleid en de private sector is voor de overheid vaak minder lastig in haar eisen dan andere actorengroepen die in de pers een campagne voeren. Wij zullen toch onze standpunten ook breder moeten bekendmaken indien onze vrees terecht is.

Nederland

Wij hebben in de zomer een bezoek gebracht, via onze Nederlandse collega's van FPG (Federatie Particulier Grondbezit), aan de bevoegde diensten van de provincie Noord-Brabant om de aanpak voor Natura 2000 en PAS daar te bekijken en te vergelijken met deze in Vlaanderen.

De voornaamste conclusies van de verschillen waren:

- In Nederland kunnen bijna alle doelen worden geplaatst op gronden van de overheid of terreinbeherende organisaties.
- Er zijn weinig, maar wel grotere private eigenaren die feitelijk deelnemen aan het privaat deel van Natura 2000. De kleinere beheerders worden niet betrokken, tenzij zij dit zelf willen en vragen.
- Alles wat Natura 2000 en PAS (Programmatiese Aanpak Stikstof) betreft wordt aan 100% vergoed.

Zo werd er nog actief gewerkt aan het zoekzonemodel om zeer binnenkort het managementplan 1.1 te finaliseren ondanks moeilijke discussies over de invloed van ammoniak op de landbouwbedrijven in de omgeving van de SBZ's (Speciale Beschermingszones), over voorafnames die de erfgoedadministratie wil doen voor beschermde landschappen in die zoekzones en het al dan niet opnemen in die zones van de 'intenties van de natuurverenigingen', meer bepaald de terreinen die hen toebehoren maar nog niet als reservaat werden erkend. Als deze punten geregeld zijn en handmatig een aantal verschuivingen zijn doorgevoerd, kan het zoekzonemodel afgewerkt worden en kunnen de conclusies van de overlegplatforms meegenomen worden voor de finale beslissing voor het managementplan 1.1. Er werd hierdoor een kleine vertraging opgelopen en onze ambassadeurs in de gebieden werden hierover geïnformeerd.

In de volgende jaren zal men managementplan 1.2 voorbereiden: de fase waarin private beheerders intens op het terrein zullen betrokken worden.

Jammer genoeg gebeurt dit juist op het moment dat het voornaamste instrument om private beheerders te betrekken en motiveren (zijnde de bosgroepen) structureel niet meer in een Vlaams kader werkt maar onder de sturing van de provincies valt die zich niet echt bij Natura 2000 betrokken voelen. Er is dus een zeer grote leemte geschapen in de goede werking van de bosgroepen die in onzekerheid verkeren en dus bij de effectiviteit van de private actie voor managementplan 1.2.

Dit gegeven, gecombineerd met het feit dat de voorziene subsidies bij natuurbeheerplannen niet genoeg rekening houden met de last voor de private beheerders die zelf te veel moeten bijdragen, hypothekeert de effectiviteit van

Wij zullen toch onze standpunten ook breder moeten bekendmaken indien onze vrees terecht is.

- Private eigenaren zijn meer geëngageerd voor vrijwilligheid, daar het systeem dit stimuleert.
- De modellen van de actuele situatie en potentie worden eerst gemaakt en dan pas wordt bepaald welke doelen met welke maatregelen gehaald kunnen worden. In Vlaanderen wordt eerst het kwantitatieve doel geplaatst en dan bekeken wat allemaal moet worden gedaan om dat doel te realiseren.
- Kan er niet verder worden uitgebreid bij landbouw, dan worden herstelmaatregelen (PAS) uitgevoerd. De vergunningen zijn eindeloos en men moet dus geen nieuwe vergunningen vragen voor het verderzetten van dezelfde activiteit. De afname van de uitstoot van stikstof zal niet overal opgelost worden en het is aanvaard dat sommige doelen niet worden gehaald. Er is dus geen herstructureringsbeleid.
- Er zijn geen managementplannen zoals wij die kennen, maar enkel een beheerplan per gebied, met alle partijen opgesteld door een trekkende overheid. De maatregelen worden genomen door een trekker en zijn op voorhand afgesproken bij het opstellen van die gebiedsbeheersplannen. De partijen spelen vrijwillig mee. ➔

Beste lezer,

Na een zeer mooie en warme zomer is het voltallige team bij Landelijk Vlaanderen terug druk in de weer. Tijdens de zomer zijn we verhuisd van Schaarbeek naar Zaventem. Er staan al enkele events op de agenda en vooral veel werk rond de managementplannen Natura 2000. U kan al het nieuws volgen via onze website, maar ook via sociale media zoals Facebook en Twitter. En indien nog niet het geval, abonneer u zeker op onze nieuwsbrief die we regelmatig via e-mail sturen. Ik hoop u kortelings te mogen begroeten op een van onze talrijke events.

Christophe Lenaerts, secretaris-generaal

Inhoud

Blz. 6	Toenadering van stad en land
Blz. 14	Studie over uitsterven wijst vinger naar kat en vos
Blz. 18	De Wildlife Estates Label
Blz. 22	Energie uit landschap
Blz. 26	Natuurherstel kasteeldomein Duras
Blz. 28	Natuurbegraven
Blz. 30	Fiscaliteit
Blz. 32	Nieuwsflash
Blz. 34	ANB 2.0
Blz. 35	Soorten in de kijker

Colofon

De Landeigenaar in Vlaanderen is een uitgave van
Landelijk Vlaanderen vzw | Excelsiorlaan 23
1930 Zaventem | tel. 02 217 27 40
info@landelijkvlaanderen.be
www.landelijkvlaanderen.be

Hoofredacteur en verantwoordelijke uitgever:
Christophe Lenaerts
Vormgeving: Gert Bogaerts
Realisatie: Valérie Vandenabeele & Anûk van der Steen
redactie@landelijkvlaanderen.be
Advertenties: sg@landelijkvlaanderen.be
© Landelijk Vlaanderen vzw

 www.facebook.com/landelijkvlaanderen

 twitter.com/LandelijkVla

Fiscaliteit

Er werd in de vakantie ook gewerkt aan mogelijke fiscale vrijstellingen en verlagingen bij de verschillende types beheerplannen. De ontwerpen gaan in de goede richting, maar de verschillende Vlaamse administraties moeten nog tussenkomen zodat er vandaag weinig concreets kan medegedeeld worden.

U zal ook gezien hebben dat de Vlaamse registratierechten op schenkingen generiek zijn verlaagd. Dit is een belangrijke evolutie, vooral voor schenkingen in onrechtstreekse lijn en zal meer dynamiek veroorzaken in het beheer van goederen, zonder de inkomsten voor de overheid te verminderen. Wij pleiten voor een gelijkschakeling van de vrijstellingen van schenkingsrechten voor landelijk goed met deze voor successie. De al besliste verlaging gaat dit vergemakkelijken.

Natuurverenigingen

Tijdens de vakantie kregen wij ook voor advisering de voorgestelde nieuwe regeling voor het subsidiëren van de milieu- en natuurverenigingen. Niet te verwarren met de terreinbeherende verenigingen die reservaten beheren, al zijn dit vaak dezelfde organisaties.

Al stellen wij de basisdoelstelling niet in vraag, toch hebben wij bij dit besluit bedenkingen, vooral over het weinig vernieuwend karakter ervan dat door de budgetbeperkingen eigenlijk de bestaande toestand bestendigt, weliswaar vereenvoudigt maar nog niet genoeg transparant maakt. Wij missen ook een globale visie over de werking en ondersteuning van de verschillende actoren, elk in hun eigen specificiteit en dus een coherente visie voor het bevorderen van het middenveld in het natuurbeheer in samenhang met het Vlaams beleid of de vorming ervan in consensus.

Budgetten Natura 2000

Ten slotte kregen wij een eerste zicht op de Vlaamse budgetten voor het Natura 2000-programma voor de komende jaren. De cijfers zijn nog ver van definitief en sommige mankeren nog. Hieronder volgt de grote indeling, gemiddeld voor elk jaar van 2016 tot 2020.

Sommige posten zijn merkwaardig in tijden van besparingen, waar efficiënte inzet van middelen centraal zou moeten

staan. Vooral verwervingen versus capaciteitsopbouw (essentieel voor privaat beheer) valt ons op. Over vergoedingen voor erfdienstbaarheden wordt dan weer niet gesproken en bosgroepen zijn niet gefinancierd.

Verwerving van terreinen:	€ 18 mln.
Inrichting van terreinen:	€ 12 mln.
Beheer van terreinen:	€ 20 mln.
Herstelmaatregelen PAS:	€ 6 mln.
Ecohydrologische herstelprojecten:	van € 0 tot 10 mln.
Soortenbeschermingsprogramma's extra:	€ 2 mln.
Herstructurering rode bedrijven:	Bijna € 20 mln. (voor de 5 jaren)
Coördinatie en overleg:	€ 3 mln.
Beheerplannen:	€ 2,6 mln.
Vergunningen:	€ 5 mln.
Monitoring:	€ 5 mln.
Databank passende beoordeling:	€ 5 mln.
Communicatie:	€ 0,5 mln.
Capaciteitsopbouw:	€ 0,2 mln.

DELEN

PRIVATE BANK

Geacht lid Landelijk Vlaanderen,

Uw erfgoed is een trots dat overgaat van de ene generatie op de andere. Het is meer dan enkel onroerend goed, het is het verhaal van een familie. Daarom verdient het ook de nodige aandacht.

Als dynamische goede huisvader streven we een gezonde groei en de bescherming van uw patrimonium na. Onze bedrijfsfilosofie en onze manier van werken weerspiegelen familiale waarden en een hechte bedrijfscultuur. Waarden zoals verantwoordelijkheid, respect, duurzaamheid, integriteit en betrouwbaarheid dragen we hoog in het vaandel. Wij houden van heldere, eenvoudige oplossingen die de tand des tijds kunnen doorstaan. Uw gesprekspartner is een expert die zich uitsluitend inzet voor de dagelijkse zorg van uw vermogen. Patrimoniumbeheer is een verhaal van wederzijds respect, gebaseerd op een langdurige vertrouwensrelatie. Contacteer één van onze zetels of bezoek de website www.delen.be voor een vrijblijvende afspraak.

Hoogachtend,

Het directiecomité van Delen Private Bank

Delen Private Bank, partner van Landelijk Vlaanderen

www.delen.be

Toenadering van stad en land(eigenaar) in de 21e eeuw

> Auteur: Thierry de l'Escaille, secretaris-generaal ELO
Robert de Graeff, beleidsmedewerker ELO

Hoe gaan wij zorgen voor genoeg voedsel voor negen miljard wereldburgers in 2050? Hoe combineren we productieve landbouw, leefbaarheid van het platteland, bescherming voor biodiversiteit en een veranderend klimaat? Dit zijn de fundamentele vragen die op het Vlaamse en Europese platteland beantwoord moeten worden door landeigenaren, -beheerders en -gebruikers, maar dit kan niet zonder actieve medewerking en begrip van een sterk geürbaniseerde bevolking. Een steeds kleinere groep professionele landbeheerders is verantwoordelijk voor de voedselvoorziening en omgevingsgenot van de groeiende steden. Dit leidt tot het uiteen groeien van stad en land en is een gevaarlijk gegeven dat zorgt voor wederzijds onbegrip. In de 21ste eeuw, waarin er geen kant-en-klare oplossingen meer zijn voor de grote vragen, moeten deze twee groepen beter hun best doen om elkaar te horen en begrijpen om de nieuwe uitdagingen aan te gaan.

Onbekend maar toch bemind

Eén ding moet vooropgesteld worden: een zekere scheiding tussen boer en burger, stad en land zal blijven en dat, naar essentie, is maar goed ook. Door de eeuwen heen is de groep professionele boeren kleiner geworden. Efficiëntie, specialisatie en innovatie hebben ervoor gezorgd dat de meeste mensen niet meer met hun handen wortels uit de klei trekken. We kunnen en moeten niet terug naar zelfvoorziening met eigen hand, maar we moeten wel landbouw opnieuw algemeen bekendmaken in de samenleving. In een wereld waarin het globale platteland binnenkort meer voedsel moet produceren voor een verwachte bevolking van 9 à 10 miljard inwoners in 2050, en we tegelijkertijd onze natuur en klimaat moeten beschermen, zullen we alle zeilen bij moeten zetten. Complexiteit zal het wachtwoord zijn voor landeigenaren, land- en bosbouwers

in de 21ste eeuw, en die lost men niet eenzijdig op vanuit het platteland. Daar is een algemeen maatschappelijk bewustzijn voor nodig.

Helaas is deze complexiteit ook de wortel van het onbegrip tussen stad en platteland. Vooral na de Tweede Wereldoorlog stond productie voorop voor landgebruik. Men had een aantal hectaren landbouwgrond, daarop vond productie van gewassen of dieren plaats en dat was het. Het doel van de landbouw overal was, en is natuurlijk ook gebleven, het voorzien van voedsel en het uitbannen van honger in Europa en de wereld. Binnen dit systeem bleef landbouw lastig met haar afhankelijkheid van weer, wind en markt, maar het doel was altijd duidelijk: voldoende veilig voedsel produceren tegen een lage prijs.

De evolutie van het multifunctioneel landbouwbedrijf, het 'groene bewustzijn' van de samenleving en een groeiende druk op de schaarse hectares in Vlaanderen en West-Europa hebben het uiteindelijk doel van voedselproductie niet gewijzigd, maar daaraan wel steeds meer voorwaarden verbonden. Goedkoop vlees naast hoge eisen van dierenwelzijn, brood te koop op iedere straathoek maar dan wel liever zonder

Complexiteit zal het wachtwoord zijn voor landeigenaren, land- en bosbouwers in de 21ste eeuw, en die lost men niet eenzijdig op vanuit het platteland. Daar is een algemeen maatschappelijk bewustzijn voor nodig.

pesticiden... Hoge productie, lage prijzen en hoge eisen. Het zijn logische gevolgen die voorkomen in een samenleving die niet langer hongersnood of lege winkels kent, en de vragen die deze evolutie heeft opgeroepen zijn vaak terecht. De juiste afwegingen in onze open ruimte, tussen leefmilieu, infrastructuur, recreatie, waterberging en productieve landbouw, zijn helaas niet altijd duidelijk en prioriteiten stellen voor het ene aspect zorgt meestal voor een aanzienlijke prijs die op een ander vlak betaald moet worden.

De botsingen die zo ontstaan, kunnen goed geïllustreerd worden door het debat over bijensterfte dat vorig jaar in Brussel en in heel Europa gevoerd werd. 2,5 miljoen handtekeningen werden verzameld tegen het gebruik van neonicotinoïde pesticiden die aan de basis zouden liggen van zorgwekkende sterftecijfers. Door actievoerders en politici werd een simpele boodschap verteld – gewoon verbieden en de zon komt weer op. Pesticiden zijn weinig geliefd en daarmee een makkelijk doelwit, hoe essentieel ze ook zijn in de reguliere en organische landbouw. Na een intens debat in Brussel werden de neonicotinoïden voor twee jaar verbannen in de Europese Unie.

Eens de beslissing genomen, ebde de sterke maatschappelijke aandacht voor deze problematiek ook weer weg; het probleem was zeggend opgelost. Vandaag zien we onder andere in het Verenigd Koninkrijk de gevolgen: een koolzaadoogst die 30% lager is, nadat een droge september voor een overvloed aan insecten zorgde die de jonge planten opaten. Deze plaag wordt nu met andere middelen bestreden die tot tien applicaties in het veld moeten hebben. Deze zijn op hun beurt wellicht niet goed voor insecten die in de grond leven. Hebben we met het eerste besluit een situatie geschapen die in haar geheel wellicht schadelijker is voor biodiversiteit? De complexiteit ten voeten uit: kiezen we voor de oogst en de winst, de bijen, de insecten in de grond, of voor een samenspel van alle drie?

Het bovenstaande is slechts een illustratie van de moeilijke afwegingen die de moderne landbeheerder elke dag moet maken. Hij of zij is een boer, een accountant, een natuurdeskundige en -liefhebber, en een zakenmens in een wereld die afhankelijk is van politieke evolutie, de markt en een veranderend klimaat. Individuele momenten zoals de neonicotinoïden komen iedere dag voor en het is zelfs voor professionele volgers van de Europese landbouwpolitiek lastig om alle zaken in de gaten te houden. Laat staan voor de burger in de stad die zijn honing in de supermarkt koopt.

Tevens een oorzaak van de lossere banden tussen stad en land is de leegloop van de 'boerendorpen'. In 2014 verdwenen in Nederland plots 233 landelijke politiebureaus. Zij gingen de dorpsbakker, slager en het postkantoor achterna. Zulk een gebrek aan diensten zal niet helpen de volgende generatie aan te trekken, een absoluut probleem in grote delen van Europa. De vergrijzing onder landbouwers is nijpend, in Vlaanderen is de gemiddelde bedrijfsleider op de boerderij 51 jaar, en slechts 14% denkt een opvolger te hebben. In Europa ligt deze leeftijd op 54 jaar en slechts 5% van de Europese landbouwers is onder de 35. Gezamenlijk zorgen 15 miljoen landbouwers mede voor het eten van 500 miljoen Europeanen. Met derge- ➔

lijke percentages is het logisch dat de banden tussen stad en land lossen worden, en dat juist in tijden waarin het platteland een essentiële bijdrage moet leveren aan klimaatverandering en natuurbehoud – belangen voor de gehele samenleving.

Er moet wel duidelijk gezegd worden dat met deze lossere banden het wederzijds begrip misschien vervaagt, maar niet de sentimentele aanhang. In de huidige stadse samenleving ontstaat een nieuw, wellicht geïdealiseerd, beeld van de landbouwer dat onze hunkering naar 'gezond' en 'authentiek' beantwoordt. Handarbeid, de hele dag buiten, resultaten die letterlijk uit de grond komen, de tegenpool van de kantoorwerker. Het is een beeld dat bijna onderhevig wordt aan mythevorming, een ontwikkeling die de bestaande complexiteit vervangt met een simplistisch archetype van 'de noeste boer', bekeken door miljoenen in het oorspronkelijk Nederlandse programma 'Boer Zoekt Vrouw', en tegenwoordig uitgezonden in elf Europese landen. Tegelijkertijd kunnen we op televisie, in bladen en in de supermarkt een herwaardering van ons dagelijks eten zien: kookprogramma's vermenigvuldigen en bijna iedere voedselwinkel verkoopt producten van biologische oorsprong. Deze waardering slaat echter veelal op het product, en vaak niet op de producent – het eerste moet eerlijk zijn, de tweede blijft onbekend maar bemind.

De boer als Europeaan

Deze onbekendheid liet zich duidelijk zien in de afgelopen twee jaar, toen met pijn en moeite in Brussel een nieuw Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) tot stand is gekomen. Het is de grootste post binnen het Europees budget, bijna 38% van het geheel en goed voor ongeveer 400 miljard euro over zeven jaar. Het GLB is ontegenzeggelijk een belangrijk deel van het Europees project, maar binnen de nationale pers was dit thema zeer uitzonderlijk terug te vinden. In tegenstelling tot het GLB kreeg de aankondiging van 10 miljard euro voor het aanpakken van jeugdwerkloosheid via Europese programma's veel meer inkt en aandacht. Natuurlijk valt het te begrijpen dat een huidig en nijpend probleem als jeugdwerkloosheid

Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) is de grootste post binnen het Europees budget: bijna 38% van het geheel en goed voor ongeveer 400 miljard euro over zeven jaar.

in de aandacht komt, maar de discrepantie tussen het belang dat aan dit programma wordt gehecht en de zoveel grotere landbouwsubsidies is tekenend voor de verloren aandacht voor het belang van rurale activiteiten.

"Landbouw wenst niet langer in isolatie te blijven. De landbouw begrijpt dat zij is, en wenst te zijn, een integraal deel van onze nationale economieën", aldus Sicco Mansholt, een van de grote Nederlandse voortrekkers van de Europese instellingen en vicevoorzitter van de Europese Commissie. Het is zowel opmerkelijk als belangrijk om te herinneren dat, na kolen en staal, landbouw een centraal idee vormde in het Verdrag van Rome en de oprichting van de Europese Unie. Het doel van het toen ontwikkelde GLB, aldus Mansholt, zou zijn "de structuur van onze landbouw aanpassen voor gezonde productie op familieboerderijen". Deze doelstelling is door de jaren heen dezelfde gebleven, al is de vraag naar de betekenis van 'gezonde productie' een met een open einde.

Bijna zestig jaar later handhaaft het GLB nog steeds haar eerste taak: er zijn nog maar weinig mensen die zich na de Tweede Wereldoorlog een hongersnood kunnen herinneren op het Europese continent. Verder heeft het landbouwbeleid grootschalige veranderingen ondergaan. Onder andere de laatste 'groene' hervorming en haar ondernemersgerichte verduurzaming laat zien dat ook het landbouwbeleid zich ent op wat er speelt in de samenleving. Reeds in het huidige beleid zijn ecologische randvoorwaarden aanwezig die landbouwers verplichten om zeventien verschillende reguleringen te volgen. Het is juist deze laatste verandering die een breder maatschappelijk debat had verdiend in de Europese dagbladen. Klimaatverandering, natuurbehoud en andere hoge en veelzijdige eisen staan nog steeds hoog op de agenda van de

© Bert Bojants

Europese burger en landbouw neemt hierin een centrale plaats in. Juist deze hervorming van het GLB was een uitgelezen kans geweest om een brede maatschappelijke dialoog over de verwachtingen op en voor het platteland aan te gaan.

Het gezamenlijk Europees belang voor de landbouw is vandaag de dag zeer goed zichtbaar door de collectieve acties van de Europese Unie tegen Rusland als gevolg van de crisis in Oekraïne. Vlaanderen alleen al exporteert voor 230 miljoen euro aan peren naar Rusland, een markt waar nu een behoorlijke druk op is gekomen wegens de Russische ban op groenten en fruit afkomstig uit de Europese Unie.

De grenzen en kansen van de landbouwsector worden nu hoofdzakelijk vanuit het Europese beleid bepaald. Dit beleid beslaat alle aspecten ervan en gaat van specifieke wetgeving op pesticiden tot het nauw voorzien van wie zich wanneer en op welke wijze 'biologisch' mag noemen op de markt. Voor Oost-Europese EU-leden betekent dit niet alleen deelname aan de gedeelde markt en toegang tot Europese subsidies, maar vooral ook een doorlopend project van ontwikkeling voor het eigen platteland. Het GLB staat niet alleen voor subsidies, maar ook voor een ondersteuningsprogramma dat het platteland duurzaam helpt te ontwikkelen.

Het Europees landbouwbudget is niet alleen bedoeld voor de landbouw maar ook voor de bosbouw. Bosbouw is een belangrijke pijler voor plattelandseconomie en voorziening van hout naast natuurlijk de gunstige invloed voor het klimaat en de biodiversiteit. Dit gebeurt niet alleen in de stadsbossen, maar vooral op de tienduizenden grote en kleine percelen die met liefde beheerd worden. De aandacht voor bos zou veel evenwichtiger en proactiever moeten zijn, ook binnen de verdeling van het GLB, gezien de vele positieve facetten van bos voor de samenleving.

Dat de gemiddelde Europese burger, waarvan inmiddels 75% in de stad woont, van deze processen weinig weet is niet verrassend en wellicht ook niet nodig. De grote mechanismen die stil de moderne samenleving ondersteunen hoeven ook niet

elke dag tegen het licht gehouden te worden. Het is daarentegen wel een noodzaak te demonstreren wat het Europees beleid in brede zin betekent voor de kopers in de supermarkt:

1. er is een cornucopia van producten die tegen (redelijk) lage prijzen in de schappen van onze winkels liggen
2. wij hoeven ons niet vaak zorgen te maken over voedselveiligheid
3. wij behouden middels het GLB een sterke invloed in de landbouw, waardoor het mogelijk is deze met de tijd aan te passen en mee te gaan met het 'ecologisch bewustzijn' van de samenleving.

Het abstractieniveau van hoog-Europese politiek naar graanveld, supermarkt en uiteindelijk ons bord is natuurlijk hoog en de achterliggende complexiteit zal in deze eeuw alleen maar groter worden. Er zijn dezer dagen geen simpele antwoorden meer, slechts constante afwegingen tussen productie, biodiversiteit, volksgezondheid en klimaat; een beleidskeuze dat prioriteit legt op een van deze elementen zal ongetwijfeld gevolgen hebben voor de anderen. Het is juist om deze reden dat stad en land een nieuwe poging moeten ondernemen om toenadering te zoeken.

Een voorbeeld van deze problematiek laat zich zien in het Vlaamse 'Mestdecreet' van 2006, waarin er op termijn geen enkele bemesting ('nulbemesting') meer toegestaan wordt in natuur- en bosgebieden ten faveure van waterbescherming. In ruil hiervoor wordt hogere bemesting toegelaten in gebieden die buiten deze zones liggen. Het eindresultaat van dit decreet is dat de winstgevende landbouw in deze zones onmogelijk gemaakt wordt, terwijl erbuiten de biodiversiteit juist daalt. Een herwaardering van complexiteit zou juist het midden tussen deze extremen toe kunnen laten, maar dit zal alleen plaats zullen vinden onder omstandigheden van wederzijds begrip.

Bij deze toenadering moet er van beide richtingen eerlijk gesproken worden over zowel praktijk als verwachting – zolang de samenleving met haar stem en donaties kiest voor een beleid ten faveure van natuur en bescherming, maar tegelijkertijd resoluut met haar portemonnee voor goedkoop voedsel →

Alleen al in de context van klimaatsverandering – waar de globale landbouw een aandeel van 27% CO₂-emissies heeft – heeft een landbeheerder een cruciale rol, zowel voor de vermindering van uitstoot als voor het omgaan met de gevolgen ervan.

kiest, zullen de producenten van beide klem komen te zitten. Dat de land- en bosbouwer mee zullen moeten gaan met de tijd lijdt geen twijfel. Alleen al in de context van klimaatsverandering – waar de globale landbouw een aandeel van 27% CO₂-emissies heeft – heeft een landbeheerder een cruciale rol, zowel voor de vermindering van uitstoot als voor het omgaan met de gevolgen ervan. Tegelijkertijd betekent de groeiende wereldbevolking dat we meer zullen moeten produceren per hectare maar op een duurzame wijze. Er is immers op dit continent weinig ruimte meer over om de landbouw op uit te breiden.

De landeigenaar in de 21ste eeuw

Wat is dan de rol van de landeigenaar, -beheerder en -gebruiker in deze eeuw? Hoe zorgen we als maatschappij, naast onze voedselvoorziening, voor een leefbaar platteland, waardevolle landschappen, biodiversiteit en de nodige levensruimte? De horizontale dimensie van de plattelandfuncties maakt dat een goede kennis van de basisvoorwaarden en van de veelheid aan functies die het buitengebied telt, de vertrekbasis moet vormen van een succesvol overheidsbeleid en beheer op het terrein. Vele van deze functies lopen immers in elkaar over of zijn innig met elkaar verbonden: het betreft immers tegelijkertijd mens en dier, graan en gras, bos en bebouwing, ontspanning en inspanning. De aandacht moet niet alleen gaan naar de landbouwactiviteit op zich, hoe waardevol deze ook is, maar een bredere kijk is geboden om de bepalende onderdelen van een leefbaar platteland volledig te onderkennen. Dit om ons toe te laten om aan de complexe eisen die zich stellen een efficiënt antwoord te kunnen bieden.

Als het landschap centraal staat in een 21ste-eeuwse visie voor het platteland, dan heeft de landeigenaar binnen dit kader een centrale plaats. Gezien grote delen van het Vlaamse en Europese platteland in private handen zijn, zal de medewerking van deze groep in steeds meer vergaande mate gezocht moeten worden. Wanneer wij vanuit een landschapsoverzicht acties willen verdelen; ruimte gereserveerd voor natuur, voor landbouw, voor urbanisatie, en gemengde bestemmingen zullen alle actoren gemotiveerd op moeten treden. Om deze motivatie te genereren zou er een grotere conversie moeten zijn richting positief belonen van inzet eerder dan negatief reguleren.

Een grote meerwaarde die landeigenaars te bieden hebben is dus de realiteit van duurzame investering en opvolging: landbeheer wordt niet alleen gedaan voor de korte termijn, maar vaker met de achterliggende vraag of de keuzes van nu goed zijn voor de volgende generatie(s). Duurzaam landgebruik, of we nu spreken over landbouw, bosbouw of natuurbeheer, komt het beste tot haar recht in de handen van diegenen met een zowel economische als sociale reden om dit tot stand te brengen en te houden. Iedere dag zorgen landeigenaren voor duurzaam beheer en zij zijn, in de juiste omstandigheden, bereid om meer te doen. Deze juiste omstandigheden creëren we door economische belangen te herkennen en hierbinnen de grootste reikwijdte voor biodiversiteit te vinden. Een financieel leefbaar bedrijf in een florerend platteland dat ondersteund wordt door een nieuw vertrouwen tussen overheid en landbeheerder en -eigenaar.

Juist de private eigenaar, verzekerd van eigendomsrecht en overdracht naar de volgende generatie, laat zien wat mogelijk is door positief op te treden. Onze leden, de Europese landeigenaren, beheren op eigen initiatief natuur en dit dikwijls in goed verband met de administratie en welgezinde natuurorganisaties, houden Europese bossen met hun hoge biodiversiteit in stand en hebben door middel van het 'Wildlife Estates'-label bijna 1.000.000 Europese hectare vrijwillig beschermd. In Vlaanderen leveren land- en boseigenaren een belangrijke bijdrage aan het slagen van een herstellen van het Vijvergebied Midden-Limburg bij Hasselt door met Europese steun te participeren aan het 'LIFE+ 3watEr'-project. Wanneer u vanuit

de stad het platteland bezoekt, kijk dan eens met een andere bril en zie dat de beukenhagen, weilanden en bossen voor grote delen beheerd worden door kleine en grote landeigenaren. Niet altijd of alleen voor winst, maar ook uit trots.

Vanuit een landschapvisie kunnen we duidelijk zien dat er nood is aan mengvormen tussen productieve landbouw en natuurbeheer. Niet alleen vanwege de fysiek beperkte ruimte, maar vooral omdat wij de natuur niet kunnen verbannen enkel naar parken en beschermde gebieden. Flora en fauna herken-

Door middel van het 'Wildlife Estates'-label wordt bijna 1.000.000 Europese hectares vrijwillig beschermd.

nen dergelijke grenzen niet en vele Europese soorten zoals bijvoorbeeld weidevogels hebben juist baat bij een goed beheerd boerenland. Dit betekent voor de landeigenaar dat er ruimte moet zijn voor natuur op eigen land; vooral in de marges van het veld kan hier veel gedaan worden. Het Engelse systeem van hedgerows is hiervan een goed voorbeeld. Het zijn functionele scheidingen van velden en wegen, maar bieden ook ruimte aan vogels, insecten en andere soorten om te schuilen en broeden. Voor de huidige bijenproblematiek zou het wellicht beter zijn als boeren aangemoedigd werden om in de marges stroken bloeiende bloemen aan te leggen en beheren, zodat bijen het hele jaar rond voeding hebben. Tegelijkertijd zouden zulke bloemenstroken ook een duidelijk zichtbaar signaal aan de burger zijn van duurzaam beheer en een leefbaar platteland. Zo kan de samenleving lokaal en in overleg met haar omgeving vorm en inhoud geven aan duurzaam beheer.

Om een multifunctioneel landschap in stand te houden is het nodig uit te gaan van een '3E'-model: een balans tussen economie, ecologie en educatie. Een duurzame landelijke economie moet onderdeel zijn omdat anders de rekensommen niet meer kloppen. In een tijd van crisis en kleinere budgetten moeten we ervan uitgaan dat het platteland zichzelf bedruipt. Ecologie is natuurlijk onontbeerlijk, niet alleen voor technische kennis, maar wij erkennen ook dat er gebieden zijn die enkel voor natuur beheerd moeten worden. We moeten echter ➔

Het Engelse systeem van hedgerows is hiervan een goed voorbeeld. Het zijn functionele scheidingen van velden en wegen, maar bieden ook ruimte aan vogels, insecten en andere soorten om te schuilen en broeden.

© Bert Roovers

nooit vergeten dat het uitvoeren van verbeteringsacties in het terrein niet afdoende zijn. Het navolgende beheerplan verdient minstens evenveel aandacht, zo niet meer. Binnen een beheerplan moet niet alleen een goed financieel plan centraal staan, maar zou er voor het ecologisch beheer ook ruimte moeten zijn voor beheer van predatie. Vele vogelsoorten, vooral deze in de weide, worden bedreigd door een overschot aan vossen en andere predatoren – in de context van duurzaam natuurbeheer zou ook aan deze problematiek aandacht geschonken moeten worden.

.....
 Vertrekkend vanuit een landschapsvisie die multifunctionaliteit erkent, middels een 3E-model van economie, ecologie en educatie, kunnen we de uitdagingen van morgen overwinnen.

Educatie is de verbindende factor in het 3E-model en staat niet alleen voor het sensibiliseren van de volgende generatie verstedelijkte Europeanen met enige kennis van natuur en voedselproductie, maar vooral ook van de verschillende belanghebbenden in het landschap. Natuurbeschermers moeten leren over het boerenbedrijf en landbouwers over goed beheer van de biodiversiteit, niet alleen op eigen terrein maar ook op aanliggende gebieden. Het doorbreken van verkokerde denkwijzen en het aanleggen van nieuwe verbindingen tussen stad en land is een noodzaak in de 21ste eeuw. Alleen wanneer er een basiskennis en -begrip is bij alle actoren van elkaars essentie en legitieme doelstellingen kunnen we de ruimte geven aan complexe problemen en hier op een eerlijke en open manier over spreken met elkaar.

De rol van de landeigenaar en -beheerder in de 21ste eeuw zal multifunctioneel en complex zijn en in deze context is de ondersteuning vanuit Vlaanderen,

Europa en de samenleving cruciaal. We moeten deze ondersteuning echter structureren vanuit een respect voor private eigendom en opvolging door de volgende generatie, maar vooral vanuit begrip. Niet op een geïdealiseerde of afstandelijke wijze, maar gebaseerd op wederzijdse kennis. Dit geldt niet alleen voor Vlaanderen maar voor heel Europa. In de komende jaren zullen fundamentele keuzes gemaakt moeten worden over de richting van ons platteland en hoe om te gaan met klimaatverandering. Tegen deze bedreiging en om ervoor te zorgen dat Europa niet wederom de hongersnood leert kennen hebben we een goede pan-Europese samenwerking nodig. Ons Gemeenschappelijk Landbouwbeleid blijft hierbinnen het meest voor de hand liggende en passende instrument dat met haar tijd mee kan gaan en luistert naar onze gemeenschappelijke belangen.

Vertrekkend vanuit een landschapsvisie die multifunctionaliteit erkent, middels een 3E-model van economie, ecologie en educatie, kunnen we de uitdagingen van morgen overwinnen. Het maatschappelijk bewustzijn van het belang van een multifunctioneel platteland moet algemener worden. Dit moeten we samen realiseren op het boerenplan, in het landschap en op het brede Europese platteland, maar ook in klaslokalen, supermarkten en in de huizen en appartementen van onze steden.

© Bert Roovers

Laat je bos & beheeren & renderen!

ooo
Landmax
NATUURMAKERS

FULL SERVICE ADVIESBUREAU VOOR BOS- EN NATUURBEHEER

Ontdek meer op
www.landmax.be

Studie over uitsterven wijst vinger naar kat en vos

- > (Bron: PNAS, april 2015 (vol. 112) – Ongoing unraveling of a continental fauna: Decline and extinction of Australian mammals since European settlement (John C.Z. Woinarski, Andrew A. Burbidge and Peter L. Harrison)
- > Auteur: Valérie Vandenabeele, sr. project manager & policy officer Aanspreekpunt Privaat Beheer – Natuur en Bos vzw.

John Woinarski werkt voor: Northern Australian Hub of National Environmental Research Program; Threatened Species Recovery Hub of National Environmental Science Program; Charles Darwin University, Darwin, NT 0909, Australia.

Andrew Burbidge werkt als Research Fellow voor: Department of Parks and Wildlife, Wanneroo, WA 6069, Australia.

Peter Harrison werkt voor: Marine Ecology Research Centre, School of Environment, Science and Engineering, Southern Cross University, Lismore, NSW 2480, Australia.

De New York Times, The telegraph, Sciencenews en talrijke gerenomeerde wetenschapsbladen kopten onlangs met de studie van John Woinarski die katten en vossen als schuldigen aanwijst voor het uitroeien van tal van inheemse soorten. John Woinarski is conservation biologist aan de Charles Darwin Universiteit in Australië. De studie werd gepubliceerd in PNAS (Proceedings of the National Academie of Sciences).

In Australië leven vele van 's werelds meest karakteristieke soorten. In deze studie wordt een recent en voortdurend verlies van zoogdieren beschreven; een verlies dat veel hoger is dan men eerder toegaf. De oorzaken zijn daarenboven niet toe te schrijven aan de klassieke problemen, die elders in de wereld als oorzaak geduid worden.

John Woinarski en zijn collega's bestudeerden meer dan 3000 studies over Australische zoogdieren. Daaruit bleek dat het aantal Australische soorten in sneltempo afnam, waarbij meer dan 10% is uitgestorven sinds 1788. Nog eens 21% van de soorten is bedreigd met uitsterven.

Maar toch doen de verliezen van soorten zich net voor in die gebieden met lage bevolkingsdichtheid en bewaarde natuur.

Meestal worden habitatverlies, jacht en een hoge bevolkingsdichtheid als dooddoeners beschreven. Echter, met een populatiedichtheid van nog geen 3 inwoners per km² en de meeste natuur die intact is gebleven, zijn deze argumenten hier niet van tel. Maar toch doen de verliezen van soorten zich net voor in die gebieden met lage bevolkingsdichtheid en bewaarde natuur. De studie concludeert dat de uitroeiing van

De vestiging van de Europeanen op Australisch land zorgde voor een introductie van een nieuwe reeks factoren.

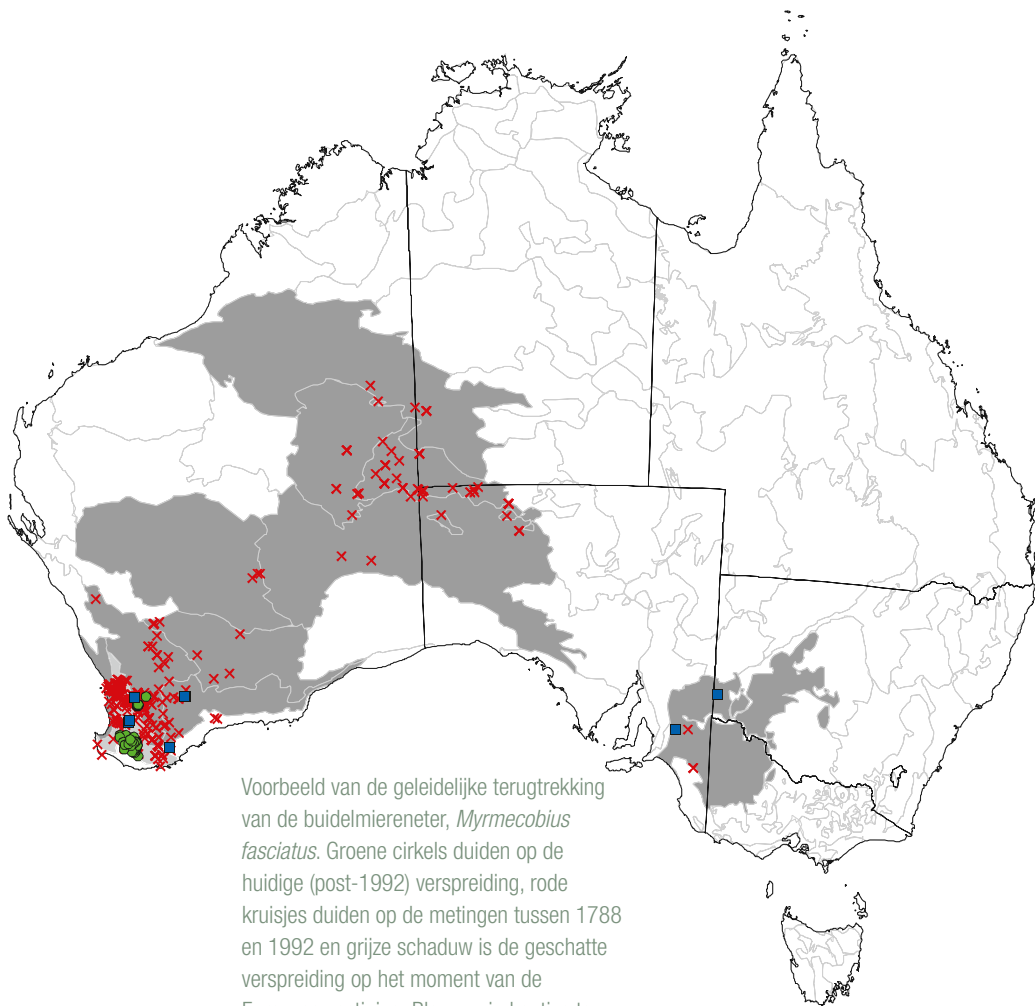
zoogdieren in eerste instantie te wijten is aan de predatie door geïntroduceerde soorten, meer bepaald katten en vossen.

De vestiging van de Europeanen op Australisch land, in 1788, zorgde voor een introductie van een nieuwe reeks factoren en was tevens een goed historisch meetpunt voor biodiversiteitsverlies. Echter, voordien hadden zoogdieren ook al te maken met sterke veranderingen zoals snelle klimaatverandering, veranderende milieuomstandigheden waaronder het landbeheer van de Aboriginals (die 50.000 jaar geleden reeds Australië bereikten) met vuur en hun jacht. De komst van de dingo (hondachtige), ongeveer 3.500 jaar geleden, zorgde voor een verder verlies.

In 1840 stierf het eerste zoogdier sinds de Europese verovering uit. Sindsdien gebeurt het uitsterven van de Australische zoogdieren aan een snelheid van 1 tot 2 dieren per decade. Van de 273 Australische inheemse zoogdieren zijn er sindsdien 30 uitgestorven (11%), 56 met uitsterven bedreigd (21%) en 42 (15%) bijna met uitsterven bedreigd. (IUCN categoriseert soorten als 'bijna met uitsterven bedreigd' wanneer de soort in de nabije toekomst met uitsterven bedreigd wordt, maar momenteel nog niet aan de criteria voldoet.) Hoewel monitoring in het verleden nog niet zo accuraat was, is het wel duidelijk dat de meeste (55) (bijna) met uitsterven bedreigde zoogdieren blijven achteruitgaan, waarbij sommige monitoringsprogramma's een achteruitgang van meer dan 90% aangeven over de laatste twintig jaar, zelfs in grote reservaten. In vergelijking met de vogelmonitoring – waarbij slechts 1 inheemse soort (= 0,3%) uitstierf sinds 1788 – lijkt de zoogdierpopulatie in het bijzonder gevoelig voor uitsterven. De onderzoekers stellen dat het publiek lang blind is geweest voor het uitsterven van die zoogdieren, deels te wijten aan het feit dat de dieren nachttactief en schuw waren en niet met mensen in contact kwamen.

In de periode dat de Europeanen zich vestigden, waren vele van de nu uitgestorven soorten in overvloed aanwezig en ➔

Voorbeeld van de geleidelijke terugtrekking van de buidelmiereneter, *Myrmecobius fasciatus*. Groene cirkels duiden op de huidige (post-1992) verspreiding, rode kruisjes duiden op de metingen tussen 1788 en 1992 en grijze schaduw is de geschatte verspreiding op het moment van de Europese vestiging. Blauwe vierkantjes tonen recente pogingen tot herintroductie van de soort in zijn voormalige verspreidingsgebied.

wijdverspreid. Het waren soorten die veelal succesvol waren en zich makkelijk konden aanpassen aan wisselende omstandigheden. Het patroon van verlies van deze soorten toont duidelijk dat deze begonnen waar de eerste Europeanen zich settelden vanaf 1840, om zo tegen 1890 centraal Australië te bereiken en vanaf 1960 noordelijk Australië. Veel van deze timing loopt gelijk met de continentale verspreiding van de huiskat en de iets later geïntroduceerde vos. Deels is ook het verlies van land door brand (en dan vooral in het noorden) verantwoordelijk. Een belangrijke sleutelfactor in deze verklaring is dat vele van de verdwenen soorten ook op eilanden naast Australië voorkwamen en daar bleven bestaan. Het voornaamste verschil tussen die eilanden en het vaste land was dat de huiskatten en vossen de eilanden nooit bewoond hadden. Verdere analyses hebben ook uitgewezen dat, als een van deze beide predatoren aanwezig is op een eiland, vele van de inheemse zoogdieren snel verdwenen.

Modelmatige analyses toonden dat inheemse zoogdieren die voornamelijk op de grond leven of eten en tussen 35 g en 5,5 kg wegen, meer kans hebben uit te sterven dan zoogdieren die niet binnen die categorieën vallen. Deze gewichten zijn opvallend verschillend van de globale trend, waarbij grotere zoogdieren wel meer kans maken uit te sterven. Dit komt omdat op

De onderzoekers stellen dat het publiek lang blind is geweest voor het uitsterven van die zoogdieren, deels te wijten aan het feit dat de dieren nachttactief en schuw waren en niet met mensen in contact kwamen.

wereldniveau ook andere factoren zoals bevolkingsdichtheid, habitatverlies en overbejaging (stoperij) meespelen. De uitgestorven soorten in Australië zijn juist maaltijd-grootte en toegankelijk voor de (verwilderde) katten en vossen.

Deze bevindingen worden nog eens gestaafd door veldproeven. In proeven waarbij de vossen in en rond gebieden

met afnemende prooi-soorten worden verwijderd, wordt een opvallend herstel van de prooi-soort waargenomen. Een andere aanpak met predatorbestendige omheining gaf gelijkaardige spectaculaire succesvolle resultaten, die leidden tot snelle en duurzame populatiegroei van de inheemse zoogdieren. Ook het verplaatsen van bedreigde zoogdieren naar kat- en vosvrije eilanden gaf hetzelfde resultaat.

Tegenovergestelde studies, waarbij herintroducties gepoogd werden zonder adequate regulatie van vossen en katten, faalden. Aanvullend toonden studies over het dieet van katten en vossen in verschillende delen van Australië een hoge hoeveelheid predatie op inheemse zoogdieren aan, vaak met specifieke selectiviteit voor net die in aantal afnemende soorten.

Hoewel ook andere factoren wel een zekere rol zullen spelen, toont deze studie ontegensprekelijk bewijs dat de predatie door katten en vossen een voorname rol speelt in het uitsterven van soorten. Verder zegt de studie ook dat sommige zoogdieren ook door een andere factor tot uitsterven bedreigd zijn. Zo is er ook het omgekeerde voorbeeld van een prooi-soort die een predator dreigt tot uitsterven te brengen: de dwergbuidelmarter werd vergiftigd door het eten van Amerikaanse pad. De Tasmaanse duivel heeft te lijden onder een overdraagbare en kwaadaardige kanker. In de wouden van zuidoost Australië is in slechts een week tijd de populatie buideleekhoorn met 45% gedaald vanwege een intensieve bosbrand (in 2009)...

Ook de competitie voor voedsel en habitatverlies door introductie van schapen en ander vee was zeker ongunstig voor vele zoogdieren, waaronder ook de koala te lijden heeft. Maar de studie stelt duidelijk dat deze factoren nooit de hoofdoorzaak van uitsterven zijn geweest.

De oplossing? De onderzoekers stellen vast dat Australië reeds een rosbruist netwerk aan beschermde gebieden heeft en een tamelijk goede natuur- en milieuwetgeving. Maar deze basis blijft duidelijk niet voldoende om de zoogdieren te beschermen. Enkele soorten-beschermingsprogramma's bleken wel succes te hebben. Een ervan was de verplaatsing van bedreigde zoogdieren

naar een plaats waar hun primaire bedreigingsfactor niet aanwezig is, op een van de eilanden. Een vergelijkbare oplossing werd verkregen via 'vaste land eilanden'; locaties waar de primaire bedreigingsfactor uitgeroeid is door plaatsen van afsluitingen.

De nadelen van beide oplossingen zijn dat enerzijds de eilanden niet voor alle soorten bewoonbaar zijn en anderzijds de afsluitingen erg duur zijn. Daarom werden grootschalige reguleringscampagnes opgezet, waarvan de meest succesvolle aan de hand van lokmiddel om de vossenpopulatie te reduceren. Deze aanpak heeft geleid tot een substantiële en duurzame

Hoewel ook andere factoren wel een zekere rol zullen spelen, toont deze studie ontegensprekelijk bewijs dat de predatie door katten en vossen een voorname rol speelt in het uitsterven van soorten.

populatietoename voor vele inheemse zoogdiersoorten. Echter, in één geval werd het omgekeerde effect waargenomen. De borstelstaartkangoeroerat werd na een eerste periode van vossenregulatie terug van de lijst bedreigde dieren geschrapt, maar de laatste tien jaar blijkt de populatie weer sterk in te krimpen, volgens de onderzoekers omdat de reductie van vos leidde tot een toename van verwilderde katten. Niettegenstaande dit ene tegenvoorbeeld, heeft men in Australië de lokprogramma's verder uitgebreid, wat leidde tot een toename van diverse bedreigde zoogdieren.

Intussen blijft nog één grote factor onopgelost. Ondanks de recente ontwikkeling van aas om katten te lokken, is er nog geen grootschalig en langetermijnmechanisme gevonden dat geen (of minimale) invloed heeft op andere soorten.

De conclusie luidt dat de ontwikkeling van een dergelijk grootschalig reguleringsprogramma naar alle waarschijnlijkheid het grootste effect zal hebben op de duurzame instandhouding van de inheemse zoogdieren. Men denkt ook ideologisch aan de mogelijkheid van een specifieke ziekteverwekker, maar dat zou te veel risico's inhouden voor de gewone huiskatten en andere zoogdieren tot over de hele wereld, indien deze overdraagbaar zou zijn of worden.

Laat ons hopen dat deze studie ook een rol zal spelen in het Vlaamse en Europese natuurbeleid, zeker nu de boog sterk gespannen komt te staan voor de instandhouding van een hele resem Europees belangrijke soorten in het kader van de habitat- en Vogelrichtlijn. Het nieuwe natuurdecreet laat gelukkig al de vrije (verantwoorde) keuze aan de natuurbeheerder inzake wildbeheer. Echter, de toegelaten middelen voor schadebestrijding zijn beperkt en weinig effectief omwille van een maatschappelijk denkbeeld. Reintje en poes zijn immers nachtelijke gezellen, waardoor hun aantallen door het publiek onderschat worden.

NTV

al onze realisaties op
www.SWIMMINGPOOLS.be

Ook de Willy Naessens
van industriebouw...

WORTEGEM-PETEGEM T. 055 39 03 90
TESSENDERLO T. 013 29 27 17
OVERIJSE T. 02 657 39 16

De Wildlife Estates Label

> Auteur: Alec Van Havre, bestuurder Landelijk Vlaanderen - Foto's: © Wildlife estates

Kleine en grotere landgoederen zijn belangrijke partners om de biodiversiteit in stand te houden. Ze voorzien in ruimte, dekking en natuurlijke levensvoorwaarden voor vele van de belangrijkste soorten en habitats. Vele private landbeheerders weten uit zichzelf dat ze als verantwoordelijke rentmeesters hiervoor de nodige zorg aan de dag moeten leggen. Het feit dat vele landgoederen zich in Natura 2000-gebieden bevinden, is ook vaak het bewijs dat over verschillende generaties omzichtig en met respect met natuur en biodiversiteit werd omgegaan.

De Vlaamse actualiteit van het veeleisende Natura 2000-overleg en de PAS-problematiek geeft aan dat het vanuit Europa menens is wat biodiversiteit betreft. Dit vertaalt zich ook in goede initiatieven t.a.v. de private sector, zoals het vernieuwde Natuurdecreet dat sinds vorig jaar aan de private landbeheerder de mogelijkheid geeft om op een volwaardige manier aan natuurbeheer te doen en de uitwerking van de toekomstige natuurbeheerplannen die in de verweving van de ecologische, economische en sociale functies van het natuurbeheer zullen voorzien.

Echter, vanuit de Europese Commissie werd al jarenlang rekening gehouden met het belang van het private landbeheer voor het behoud en de ontwikkeling van de biodiversiteit, wat

zich o.a. vertaalde in de officiële erkenning van de Wildlife Estates (WE) Label die in 2005 door de European Landowners Organisation (ELO) gelanceerd werd en inmiddels bijna een miljoen hectaren over de EU beslaat (in 17 landen, voor het grootste deel gelegen in Natura 2000-gebieden).

De WE-Label is de officiële erkenning van de kracht van bottom-up of lokaal initiatief rond beheer van private landgoederen om de biodiversiteit vooruit te helpen, vertrekkende vanuit een eigen aanpak en de realiteit op het terrein, vanuit een eigen logica en verantwoordelijke houding en met vertrouwen in de resultaten die goed rentmeesterschap met zich meebrengt.

De label heeft als doel het goede beheer dat vaak generaties lang in discretie werd toegepast te bevestigen, te stimuleren en verdiend in de kijker te plaatsen als zijnde van grote maatschappelijke relevantie. Zodoende kunnen andere partijen (overheden, lokale actoren, etc.) de realiteit en de praktijk

van het goed privaat beheer (her)ontdekken en in rekening brengen. Ook kunnen win-winsituaties groeien uit nieuwe en verbeterde contacten en ervaringen gedeeld worden rond het beheer van biodiversiteit en de potentialiteiten.

Waar nu reeds goede resultaten voor de biodiversiteit op private landgoederen gemeten worden, is dit heel vaak te danken aan een goed afgestemd evenwicht tussen de ecologische, economische en maatschappelijke functies van het beheer. De WE-Label brengt de kwaliteit van zorgzaam rentmeesterschap ten bate van natuurbehoud aan het licht voor de buitenwereld. De landbeheerders die de principes van de WE-Label onderschrijven doen dat immers op vrijwillige basis, niet omdat het door de overheid wordt opgelegd. Het is hun gezonde behoudsgezinde houding die ook voor biodiversiteit vruchten afwerpt.

Waar goede praktijken worden aangewend, die zowel oog hebben voor economische als ecologische aspecten, 'produceren' landeigenaars en -beheerders immers biodiversiteit, met andere woorden het natuurlijke draagvlak waarop unieke habitats en soorten kunnen gedijen. De toegevoegde waarde die hierbij geboden wordt is enorm. De label wil dit kenbaar maken en de kunde die hierbij aan de dag wordt gelegd als standaard verheffen, zodat vele landbeheerders van deze expertise kunnen genieten en zich beroepen op de manier van handelen die ermee gepaard gaat.

In tijden van slinkende budgetten op alle beleidsniveaus en tegelijkertijd een steeds grotere nood aan natuurbescherming, zorgt een instrument als de WE-Label voor de nodige betrokkenheid vanuit de landbeheersector in vele landen van Europa. Dit laatste is ook cruciaal in de Europese Natura 2000-strategie.

Dankzij de inspanningen van ELO en zijn partners in de verschillende Europese landen, de Nationale Delegaties en het Wetenschappelijk Comité dekt het WE-Label nu al

bijna een miljoen hectaren over elk van de bio-geografische regio's in Europa en vindt men gecertificeerde domeinen in de mooiste Natura 2000-gebieden. Met de hulp van de Europese Commissie en de overheden van elke lidstaat, zal dit privé-initiatief met de tijd evolueren tot een van de belangrijkste privaat-publieke samenwerkingsverbanden voor biodiversiteit.

Met dat doel voor ogen, wordt in Vlaanderen een goede samenwerking met INBO (Instituut van Natuur en Bosonderzoek) opgezet om het wetenschappelijke karakter van de beoordeling zo goed mogelijk bij de kennis en praktijk in het Vlaams Gewest te laten aansluiten. ELO, Landelijk Vlaanderen en INBO slaan dus de handen in elkaar om voor de Vlaamse bos-, land- en natuureigenaars en -beheerders de toekenning van de WE-Label mogelijk te maken.

Om te participeren dienen door de private beheerder op vrijwillige basis eerst de 10 engagementen van het WE-Label Charter (zie verder) onderschreven te worden. Vervolgens moet de WE-Label Questionnaire vervolledigd worden, die alle relevante aspecten van het beheer dekt (zie verder) onder de vorm van specifiek aangepaste vragen. Landelijk Vlaanderen kan ook hier voor de nodige begeleiding zorgen.

De antwoorden worden op basis van een Evaluation Grid (beoordelingstabel, zie verder voor de Europese versie) op hun relevantie geciteerd. Het puntenstelsel van de evaluatietabel zal samen met INBO ook verder afgestemd worden voor het wetenschappelijk karakter van de oefening. De bedoeling is om minstens 210 punten op 300 te verdienen en aldus de WE-Label te behalen.

Voor verdere informatie: alec.van.havre@landelijkvlaanderen.be of 0477/27.33.77 ➔

De filosofie: de WE-Label promoot duurzaam beheer van wilde flora en fauna

Biodiversiteit is de kern van de WE-Label. Europese landbouwers, bosbouwers, jagers en vissers zijn mede producenten en beheerders van wilde flora en fauna en hun activiteiten vormen de basis voor een duurzame ontwikkeling van het platteland.

Europese habitats staan onder druk in Europa door een hele reeks factoren zoals de versplintering van habitats, de degradatie en vernietiging ervan omwille van veranderingen in landgebruik, de omschakeling naar nieuwe productiesystemen en het intensifiëren van technieken, het verlaten van traditionele beheersvormen die meer biodiversiteitsvriendelijk waren, het opzetten van infrastructuurprojecten, de oprukkende verranding en verstedelijking en het uitblijven van nodige steunfondsen voor plattelandsgemeenschappen.

Andere negatieve factoren zijn: de vervuiling en de verspreiding van invasieve exoten en soorten. Ook klimaatverandering brengt mogelijkerwijs bijkomende druk op ecosystemen die van levensbelang zijn voor de gemeenschap in haar geheel. Opdat ecosystemen zich zouden kunnen aanpassen aan klimaatveranderingen, is het vooreerst essentieel om een halt toe te roepen aan het verlies van de biodiversiteit.

Om deze effecten te herleiden, is de praktijk van het WE-Label er over de jaren heen in geslaagd om nieuwe habitats te laten aanleggen en voor de verbetering van bestaande habitats en soorten te zorgen, met positieve resultaten voor de biodiversiteit tot gevolg. Landgoederen die de label hebben verkregen, vertonen een merkbare vermeerdering in voldoende aanwezigheid van wilde flora en fauna en de variëteit ervan.

Gemiddeld zijn er op de WE-gecertificeerde domeinen tussen 6 en 12 soorten die duurzame jacht en visvangst mogelijk maken (dit in vergelijking met 1 tot 2 soorten voor gebieden die de kwaliteit van het label niet genieten). Een van de bedoelingen van de WE-Label is dan ook de natuurlijke voorwaarden op het terrein te realiseren waardoor wildsoorten zich kunnen ontwikkelen. Dit zorgt er dan meteen voor dat deze natuurlijke voorwaarden ook een opvang vormen voor een hele reeks andere levende organismen, vaak tussen 60 en 120 andere diersoorten. De biologische niche van vele andere kwetsbare en bedreigde soorten wordt met deze beheerspraktijken dan ook versterkt.

Het WE-concept van 'natuurbehoud door wijze aanpak' houdt ook in dat zowel de toegang tot als het genot van flora en fauna maatschappelijk op een verantwoordelijke manier moet gebeuren. Bijgevolg zijn jacht en visvangst essentieel bij het beheer van habitats en soorten om de biodiversiteit te beschermen en verder te ontwikkelen. Het concept geeft ook erkenning aan de belangrijke en positieve rol die de actieve landbeheerder op zich neemt, door een hele waaier van gerechtvaardigde maatregelen aan te wenden die gericht zijn op het verder bestaan en de voortplanting van bepaalde soorten en habitats, of door deze op dergelijke wijze te beheren dat hun negatieve impact op andere soorten, habitats of ecosysteemdiensten wordt tegengegaan.

De WE-Label werd ontworpen met de belangrijkste EU-natuurdoelstellingen voor ogen. De Biodiversiteitsstrategie 2020 van de Europese Commissie ligt mede aan de theoretische basis van de filosofie van de label. De doelstellingen van de WE-Label en van Natura 2000 lopen op heel veel vlakken samen, zeker wat de praktische krijtlijnen betreft om aan de Vogel- en Habitatrichtlijnen uitwerking te verlenen op het terrein.

Natura 2000 is de hoeksteen van het EU-beleid om de biodiversiteit in Europa te vrijwaren en te beschermen. Het zet een model op van natuurbescherming dat wetenschappelijk gedreven is, bij wet uitvoerbaar en waarbij de ecosystemen als essentiële referentie gehanteerd worden.

Een van de meest voorkomende misverstanden betreffende het Europese concept van Natura 2000 is dat, eens een gebied hiervoor werd aangewezen, dit een einde moet betekenen voor elke economische activiteit. Dit is gewoonweg onjuist en dergelijk misverstand dient in de praktijk ook te worden vermeden. Zelfs belangrijke ontwikkelingsprojecten zijn in Natura 2000-gebieden mogelijk, op voorwaarde dat er dwingende redenen zijn van groot openbaar belang, er geen praktische alternatieven zijn en er gepaste compensatiemaatregelen worden genomen voor de bescherming van de biodiversiteit.

Het Europese platteland wordt gekenmerkt door een actieve relatie tussen mens en natuur en het Natura 2000-netwerk moet uit levende landschappen bestaan die perspectieven bieden. Landbouw, visvangst, bosbouw en jacht maken hier van oudsher deel van uit en moeten ook voor de toekomst hun waardevolle rol blijven vervullen met positieve resultaten voor de biodiversiteit.

Met de Europese WE-Label werd hiervoor een nuttig instrument in het leven geroepen. Een mooie vlag mag een waardevolle lading dekken. Ook in op het Vlaamse platteland.

Bron:

- Our life insurance, our natural capital: an EU biodiversity strategy to 2020, COM (2011) 244 final
- Council Directives 79/409/EEC on the conservation of wild birds, OJ L 103 p. 1, and 92/43/EEC on the conservation of natural habitats and wild fauna and flora, OJ L 206, p. 7.

algemene aannemingen
VAN WEZEMAE
n.v.

woestijnstraat 25 | b-2880 bornem
t. 03 889 25 40 | f. 03 889 91 02
www.bouwbedrijfvanwezemael.be

25 jaar
gebouwd
op solide
funderingen

webcast
streaming
video services

Contact:

Emmanuel De Groef
Tel: +32 2 709 10 50
manu.de.groef@telemak.com
www.telemak.com

OVERWATER

Rentmeesterskantoor

ONZE DIENSTEN VOOR UW HOLLANDS GRONDBEZIT

Rentmeesterschap: Wij kunnen voor u de pacht- en financiële administratie verzorgen en houden contact met de pachter.

Aan- en verkoop landbouwgrond: Als u uw grondbezit wilt uitbreiden kunnen we voor u aankopen. Ook voor het verkopen van uw percelen die verpacht zijn, kunt u bij ons terecht.

Taxeren: Voor het bepalen van de waarde kunnen wij voor u een taxatie uitvoeren, bijvoorbeeld voor een boedelverdeling.

KERKSTRAAT 54
3291 AM STRIJEN
ZUID-HOLLAND
NEDERLAND
T +31 78 674 94 32
WWW.OVERWATER.NL

Voor meer informatie of een afspraak

Neem contact op met de heer Pieter Kerkstra, +31 78 674 94 32 of stuur een e-mail naar p.kerkstra@overwater.nl.

Rentmeester NVR

KENNIS, ADVIES EN UITVOERING

'Overwater is sinds 1804 gevestigd in Strijen, zo'n drie kwartier rijden vanaf Antwerpen'

Energie uit landschap

Valorisatie van houtige biomassa en een duurzame versterking van landschap en biodiversiteit

> Auteur: Maurits de Groot, projectmedewerker Privaat Bosbeheer bij het APB-NB

In België heeft ieder deel van het landschap een of meerdere functies die zorgen voor een streekeigen karakter en identiteit. Zowel productie, recreatie als natuur spelen een belangrijke rol in de beleving en het gebruik van de groene ruimte. Hout dat momenteel niet wordt geoogst of een laagwaardigere toepassing kent, kan ingezet worden om op een duurzame wijze energie op te wekken. Dit kan voordelen hebben voor het economische, het ecologische en het sociale aspect.

Opkomende mogelijkheden

Sinds enige tijd is de kijk op biomassa voor energiedoeleinden aan het veranderen. De productiefunctie voerde vanaf de jaren 20 de boventoon. Vanaf de jaren 80 nam het belang van de natuurfuncties op ecologisch en maatschappelijk vlak toe. De natuurfunctie is, mede door de hiervoor beschikbare subsidies, in veel houtvesterijen hoog in het

Idealiter komt een deel van de inkomsten verkregen uit het landschap weer terug bij de terreinbeheerders zodat dit geïnvesteerd kan worden om zo de economische, ecologische en sociale waarden te behouden. Met deze inkomsten kunnen landschapselementen onderhouden en daarmee ook behouden worden.

(Oriented Strand Board, platen uit houtschilfers) of het fabriceren van papier. Deze toepassingen zijn in veel gevallen hoogwaardiger dan het verbranden voor energiedoeleinden met als gevolg dat vooral het dunnere en kromme hout en het tak- en topmateriaal in aanmerking komen om gebruikt te worden als energiehout.

vaandel komen te staan. Problemen in de financiële gesteldheid van de beheerder zijn het gevolg. Het besef groeit dat het evenwicht tussen natuur en economie hersteld moet worden.

Het hedendaagse landschapsbeheer brengt een aantal strubelingen met zich mee. Er is vraag naar duurzame energie, maar de beschikbare hoeveelheid biomassa om deze energie te verkrijgen wordt niet optimaal gebruikt. Het Vlaams gewest heeft verschillende duurzaamheidscriteria opgesteld. Wanneer er niets verandert in het beheer van landschap en het vervullen van de energiebehoeften zullen deze criteria niet worden gehaald. Door het relatief hoge aantal beherende instanties (privé beheerders, natuurverenigingen en overheden) is de efficiëntie laag.

Potentiële hoeveelheid beschikbare biomassa

Het is belangrijk om te beseffen dat het gebruik van hout voor energiedoeleinden een van de meest laagwaardige toepassingen is. Het verbranden van hout is een eenmalige toepassing en in dat opzicht niet duurzaam wat betreft het gebruik van materiaal. Wanneer een boom wordt omgezaagd is deze te verdelen in verschillende kwaliteitsklassen. Het onderste deel van het stamstuk zou gebruikt kunnen worden voor het zagen van balken en planken, het overige deel van de stam zou gebruikt kunnen worden voor vezelhout, OSB

Biomassa uit bos

Wanneer er oogstwerkzaamheden plaatsvinden in het bos kunnen tak- en topresten en de dunnere overblijvende bomen worden geoogst. Wanneer er aan een bepaalde energievraag voldaan moet worden, is het wenselijk om de energetische waarde (kWh/ton bij de gewenste vochtgraad) van de potentieel oogstbare biomassa te kennen. Hiervoor kan een nauwkeurige indicatie gegeven worden van de bijgroei op basis van het kiemjaar, de dichtheid van een opstand en de boomsoortensamenstelling.

Biomassa uit landschap

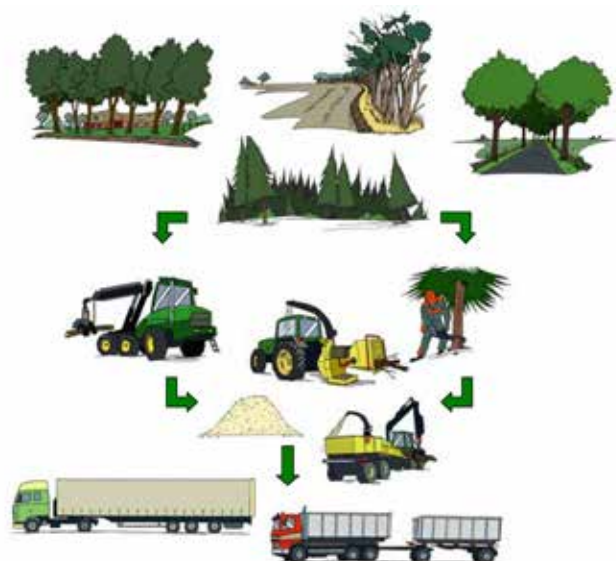
Biomassa uit het (agrarisch) landschap kan men oogsten uit landschappelijke beplantingen zoals houtwallen, singels, knotbomen en lanen. Bij het afzetten van knotbomen komt bijvoorbeeld eens in de 5 jaar een behoorlijke hoeveelheid hout vrij. Ook elzensingels of ➔

meidoornhagen kunnen worden afgezet of gesnoeid zodat het hout periodiek kan worden geoogst.

Van Biomassa tot Warmte

Er zijn verschillende methoden om verse biomassa om te zetten in warmte. Efficiëntie is belangrijk voor een soepele beheersorganisatie. Echter, verhoging van de efficiëntie aan de ene kant kan een achteruitgang betekenen voor het landschap aan de andere kant.

Het oogsten van biomassa is een extra stap in de productie van houtproducten. Hout is de oudste energiebron die door mensen wordt aangewend. Sinds het begin der tijden gebruikt de mens hout om te koken, te verwarmen of licht te maken. In de laatste jaren wordt biomassa gezien als een mogelijke vervanger van fossiele brandstof. Nieuwe technieken worden ontwikkeld voor efficiëntere oogst en verwerking van biomassa. Het oogst- en verwerkingsproces van biomassa is eenvoudig uit te leggen aan de hand van het oogstschema in **afbeelding 1**.

Afbeelding 1: Schematisch overzicht oogst en verwerking van biomassa in Nederland (Afbeeldingen: Stichting Probos, Borgman Beheer Advies & Biomassa Stroomlijn)

Het proces begint in het bos en bij landschappelijke beplanting. Een harvester, of ander type

oogstmachine, oogst de houtige beplanting en scheidt de verschillende typen grondstof. In het geval van bos worden de verschillende sortimenten en het tak- en tophout gescheiden. Het tak- en tophout wordt verzameld op een punt waar het kan drogen tot een bepaald vochtpercentage. Vervolgens komt een trekker met een chipper en een aanhanger. Deze chipt het hout en brengt het naar een centraal depot. Hier kunnen de chips verder drogen tot ze gedistribueerd worden naar de verschillende afnemers.

Oogst

Efficiëntere oogstmachines en methodes maken het oogstproces sneller en minder arbeidsintensief. In de afgelopen 100 jaar is wat dit betreft veel veranderd in de bosbouw. Tegenwoordig worden steeds meer oogstprojecten machinaal uitgevoerd met de inzet van harvesters. Een houtoogstmachine velt en onttakt de boom. De stam wordt computergestuurd afgekort in een optimale sortimentsamenstelling. Een harvester kan al het takmateriaal op dezelfde plek concentreren. Harvesters kunnen echter niet in iedere situatie een oplossing bieden. In sommige situaties bereikt een persoon met een motorzaag een beter resultaat. De terreinkenmerken, de wensen van de eigenaar, het gewenste formaat en de hoeveelheid van de bomen zijn belangrijke factoren.

Afbeelding 2: Volume van de verschillende houtproducten (Boosten, 2009. Logistieke keten van houtige biomassa uit bos, Probos).

Transport

Het transport van biomassa is vaak een van de duurste schakels in de keten. Het is belangrijk om de kosten voor deze post zo laag mogelijk te houden. Constant worden nieuwe machines ontwikkeld met meer mogelijkheden, zoals een hogere vervoerscapaciteit en minder puntbelasting van de banden, met een hogere efficiëntie. Bij het transport zijn vijf cruciale zaken belangrijk die de prijs beïnvloeden. Dat zijn locatie en beschikbaarheid van het materiaal, bestemming en bereikbaarheid, transportafstand, hoeveelheid te vervoeren materiaal en de transportsnelheid. Het opbouwen van een lokale keten van vraag en aanbod helpt de transportafstanden te beperken en daardoor de kosten te drukken.

Brandstof

Wanneer het gaat over bosresiduen dan gaat het over oogstafval, hout uit onrendabele dunningen, bomen met een te dunne diameter en laagwaardige soorten. Niet overal kan biomassa geoogst worden. In veel gevallen zijn waardevollere toepassingen voor hetzelfde hout mogelijk.

Versnipperen

Als het hout wordt versnipperd, snijdt de versnipperaar het hout met scherpe messen in plakjes. De kwaliteit van de chips is afhankelijk van de manier van verkleinen (chipsen, chunken, klepelen, enz.) en de motorcapaciteit van de machine. Als één m³ vers hout wordt versnipperd dan levert dat drie m³ aan chips op. Deze verhouding is schematisch weergegeven in **afbeelding 2**.

Houtverbrandingsinstallaties met warmtetoepassing (Bio-wkk's) kunnen worden gestookt op verschillende typen brandstof. Denk hierbij aan houtsnippers uit bos en land-schap, plantsoenafval, composthout, schoon werkhout en sloophout. De kwaliteit van de brandstof bepaalt in grote mate de levensduur van de installatie.

Drogen

Het droogproces van hout is belangrijk voor de energie die het hout levert. Over het algemeen kan worden gesteld dat hout meer energie levert wanneer het droger is. In natuurlijke situatie heeft het hout een vochtgehalte tussen de 50 en 60%. Het vochtgehalte is afhankelijk van de groeiomstandigheden, de tijd van het jaar en de boomsoort.

Beheerplan

Om een constante aanvoer van houtige biomassa te garanderen moet er een beheerplan worden opgesteld. Het beheerplan beschrijft welke maatregelen, zoals kappen, planten en onderhoud, in een bepaalde periode van het jaar moeten worden uitgevoerd voor alle aanwezige houtige kleine landschapselementen. Voor elk houtig landschapselement bestaat er immers een optimaal oogsttijdstip. Op basis daarvan wordt bepaald welke lijn- of vlakvormige houtige land-

schapselementen jaarlijks geoogst kunnen worden en wat dus het aanbod is van de biomassa.

Verwerking en gebruik

Verbrandingsovens zijn er in allerlei soorten en maten. Het belangrijkste is dat de machine een capaciteit heeft die nodig is voor het verwarmen van de gebouwen van de afnemer. Voor de beeldvorming: een oven van 200 kW is voldoende om een flink zwembad te verwarmen. Bij het verbranden van de chips zijn drie zaken belangrijk, namelijk fractiegrootte, vochtgehalte en asgehalte. Om een geleidelijke verbranding te garanderen moet het formaat van de brandstof, de chips, enigszins homogeen zijn.

De energie die wordt opgewekt kan voor verschillende doeleinden worden ingezet. In een kleine installatie wordt de warmte vaak opgeslagen in een watertank. Dit warme water kan worden rondgepompt en dienen voor de verwarming van gebouwen of serres voor landbouwgebruik. Als een bio-verbrandingsinstallatie op grotere schaal wordt toegepast, wordt vaker de hitte van de verbranding opgeslagen in een watertank waarmee stoom wordt geproduceerd. De stoom drijft een turbine aan waarmee elektriciteit wordt opgewekt.

Opstarten

Een lokale biomassaketten wordt gestuurd vanuit de vraag. Wanneer bekend is welk volume wordt afgenomen kan het oogstvolume bepaald worden. Als kleinschalig wordt begonnen, kan de vraag toenemen. De mogelijkheden tot groei zijn afhankelijk van de beschikbare hoeveelheid biomassa. Draagvlak moet gecreëerd worden bij de leverancier en de afnemer.

Oogst van biomassa is niet het doel. Het is een middel dat bijdraagt aan de verbetering van de landschapsidentiteit, het stimuleren van regionaal beheer en het halen van de doelen betreffende CO₂-neutraliteit.

LANDELIJK WONEN

VERKOOP AGRARISCH VASTGOED

- > De gespecialiseerde makelaar mbt hoeves en gronden in buitengebied.
- > Deskundige begeleiding bij verkoop van uw hoeve of aankoop van uw droomlocatie.

Op zoek of te koop, contacteer ons: **DANNY DE PAUW** 0475 55 58 34
JO MULLIE 0477 52 57 82

A | G | R | O
V A S T G O E D bvba
www.agrovastgoed.be

Natuurherstel kasteeldomein Duras

> Auteur: Regionaal Landschap Haspengouw en Voeren

Europees beschermde natuur

In Europa zijn er twee belangrijke richtlijnen voor het natuurbehoud: de Vogelrichtlijn (79/409/EEG van 2 april 1979) en de Habitatrichtlijn (92/43/EEG van 21 mei 1992). Beide richtlijnen hebben als doel de Europese biodiversiteit te bewaren. Terwijl de Vogelrichtlijn enkel over vogels gaat, vinden we in de Habitatrichtlijn een hele lijst terug van verschillende leefgebieden (habitat types genaamd) en soorten. Deze richtlijnen verplichten de lidstaten gebieden af te bakenen zodanig dat de soorten en habitat types vermeld in de richtlijn beschermd worden. Al deze

In Vlaanderen zijn 62 Natura 2000-gebieden aangeduid, ook wel speciale beschermingszones (SBZ's) genoemd. Eén van deze gebieden situeert zich grotendeels in het zuiden van de provincie Limburg.

gebieden samen vormen het Natura 2000-netwerk van Europa, het grootste netwerk van natuurgebieden ter wereld. Het strekt zich uit over 27 landen en telt ongeveer 25.000 gebieden.

In Vlaanderen zijn 62 Natura 2000-gebieden aangeduid, ook wel speciale beschermingszones (SBZ's) genoemd. Een van deze gebieden, het SBZ 'BE2200038 bossen en kalkgraslanden van Haspengouw', situeert zich grotendeels in het zuiden van de provincie Limburg. Dit gebied is 2.604 ha groot, bevat 27 deelgebieden en is van belang voor 14 Europese habitat types en 28 Europese soorten.

Europees beschermde natuur op het Kasteeldomein van Duras

Het kasteeldomein van Duras is grotendeels gelegen in Natura 2000-gebied en geldt als een belangrijke groene schakel in de speciale beschermingszone 'bossen en kalkgraslanden van Haspengouw'. Het park met de omliggende bossen, weilanden, ruigten en enkele grote vijvers doet dienst als een groene oase in een intensief landbouwgebied van Haspengouw. Op het domein zijn oude boskernen aanwezig die een eeuwenlang gebruik kennen als bos en een zeer hoog aandeel inheems loofhout hebben. Hierdoor bleven de bodems gespaard van een ander bodemgebruik en behielden deels hun kenmerkende bosflora en -fauna. Dit bostype (9120 Atlantische zuurminnende beukenbossen) is van Europees belang.

Maar niet enkel de boskernen zijn bijzonder waardevol. Ook twee historische vijvers hebben een belangrijke natuurwaarde. Deze vijvers behoren tot het Europees beschermde habitat type 3150 'van nature eutrofe meren met vegetatie van het type Magnopotamion of Hydrocharition'. Dit habitat type komt voor in ondiepe tot vrij diepe, stilstaande tot zeer zwak stromende, wateren op voedselrijke bodem, zoals meren, plas sen, vijvers en afgesneden meanders. Het habitat type wordt gekenmerkt door een grote verscheidenheid aan drijvende en ondergedoken waterplanten, behorend tot verschillende waterplantengemeenschappen, met name vegetaties van het Kikkerbeetverbond (Hydrocharition), het verbond van grote fonteinkruiden (Magnopotamion) en de eendenkroosklasse (Lemnetea minoris). De belangrijke natuurwaarden van de vijvers is deels te danken aan de bijzondere waterkwaliteit van beide vijvers, ze worden namelijk gevuld door bronwater uit de nabije omgeving.

Toch waren de vijvers begin 2014 in slechte staat van instandhouding. Het voorbije decennium groeiden de vijvers dicht met vnl. boswilgen waardoor het open water stilaan verdween. Het waterpeil van de vijvers kon niet meer gestuurd worden omdat het op- en aflaatsysteem niet meer functioneerde en de omliggende dijken deels lek waren. Bovendien waren er door bemalingen in de omgeving problemen met de wateraanvoer en nam het brondebiet af. Ook het voormalig hooiland tussen beide vijvers is de laatste 15 jaar verbost.

Herstel van Europees beschermde natuur op het Kasteeldomein van Duras

Hoog tijd voor actie dus. Het Regionaal Landschap Haspengouw en Voeren bereidde samen met de eigenaar een dossier voor om de historische vijvers te herstellen met als doel de Europees beschermde natuurwaarden terug alle kansen te geven.

Dankzij de financiële steun van het Agentschap voor Natuur en Bos via een Investeringsubsidie Natuur konden we in het najaar van 2014 aan de slag. Eerst werden de dijken hersteld: alle boom- en struikopslag verdween en de dijken werden volledig omgespit en geherprofileerd. Vervolgens werden de vijvers aangepakt: ook hier werd alle struikopslag met wortel

verwijderd, het vijverprofiel hersteld en de op- en aflaten vernieuwd zodat het waterpeil opnieuw gestuurd kan worden. In de voorste zone tussen de vijvers werd het hooiland hersteld zodat er een verbinding tussen de vijvers ontstond.

De focus van de inrichtingswerken lag op vijverherstel maar met bijzondere aandacht voor de aanleg van grasland, ruigten en moerashabitats. Het hoofddoel is het Europees beschermde habitat 3150 met habitattypische plantensoorten als glanzend of rossig fonteinkruid, groot en loos blaasjeskruid. Maar ook bijzondere libellen en waterjuffers (vroeg glazenmaker, glasnijder, gevlekte witsnuit en bruine korenbout) en vogels (o.a. dodaars, blauwborst) gelden als doelsoorten. Op de omliggende dijken zal een vegetatie ontwikkelen van Moerasspireaaruipte (Europees beschermd habitat 6430_hf) met een potentie tot een Grote Vossenstaartgemeenschap gezien de aanwezigheid van moeraszegge en moesdistel.

Tenslotte hebben deze voorgestelde maatregelen ook positieve effecten voor de aanwezige vleermuispopulaties in het gebied. Door het inrichten van geleidelijke overgangen van voedselrijke zoomvormende ruigten tussen de aanwezige hooilanden en de bossen en de aanwezigheid van wateroppervlakten zal o.a. de hoeveelheid insecten positief beïnvloed worden. Dit heeft op zijn beurt weer een positieve invloed op het voedselaanbod voor de Europees beschermde vleermuispopulaties (watervleermuis, meervleermuis, ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis, franjestaart).

Begin 2015 werden de inrichtingswerken afgerond. In overleg met de eigenaar en het Agentschap voor Natuur en Bos werden afspraken gemaakt om deze waardevolle vijvers in de toekomst zo te beheren dat de natuur alle kansen krijgt om zich te ontwikkelen. Het kasteeldomein van Duras is en blijft zo een natuurrijke schakel in het Europese natuurnetwerk.

Meer info: Regionaal Landschap Haspengouw en Voeren,
Daaleindestraat 2, 3720 Kortesseem
T 011 31 38 98, E-mail: info@rlh.be

advies . beheer . planning

Frederik Vaes
0473 22 39 50

Geert Bruynseels
0475 71 27 23

www.dcb-net.be

Natuurbegraven

Zorgeloos toevertrouwd aan de natuur?

© Joseph (<https://www.flickr.com/photos/umnak/>)

> Auteur: Maurits de Groot, projectmedewerker Privaat Bosbeheer bij het APB-NB

In verschillende landen rond België, bijvoorbeeld Duitsland, Nederland en Engeland, is het concept 'natuurbegraven' een steeds vaker voorkomend initiatief als alternatief voor het traditionele begraven of cremieren. In België steekt de discussie rond natuurbegraven steeds vaker de kop op. Vanuit de maatschappij stijgt de vraag maar het aanbod is, mede door beperkte wetgeving, nog laag.

Wat is natuurbegraven?

Natuurbegraven wordt door verschillende organisaties gepresenteerd als een 'laatste rustplaats in harmonie met de natuur'. Daarnaast wordt het vaak een goed verdienmodel genoemd voor landeigenaren en -beheerders. Een natuurbegraafplaats is een plek in de natuur waar een overledene op een natuurlijke wijze wordt begraven.

In andere werelddelen is natuurbegraven een algemene manier van begraven. Echter, in West-Europa is het lange tijd de gewoonte geweest binnen de stadsmuren en naast of in de kerk te worden begraven. Napoleon heeft, om de hygiëne in de steden te verbeteren, bepaald dat uitbreiding van begraafplaatsen alleen mogelijk is buiten de stadsmuren. Vaak met een gracht om de begraafplaats om versterking te minimaliseren. Na deze periode ontstonden steeds meer parkachtige plaatsen waar men kon begraven worden. Hier was het mogelijk om te wandelen in een min of meer natuurlijke omgeving.

Voorbeelden uit Nederland

De plek op de natuurbegraafplaats koop je middels een eeuwigdurend grafrecht. Daarnaast wordt door de notaris de eeuwigdurende grafrust vastgelegd en in het kadaster ingeschreven. Zo kan er planologisch geen andere bestemming komen dan natuur. Ook zijn ervoor zowel de koper als de uiteindelijke nabestaanden geen zorgen meer over het verlengen van de grafrechten.

Met het eeuwigdurende grafrecht houdt men ook de eeuwigdurende verantwoordelijkheid voor onderhoud en toezicht.

De vereniging Natuurmonumenten ontwikkelt in samenwerking met Natuurbegraven Nederland BV een 15-tal natuurbegraafplaatsen. De opbrengsten van het natuurbegraven komen op die manier ten goede van het beheer van de natuurgebieden van natuurmonumenten. Op landgoed Huis ter Heide, een landgoed van 1000 hectare, wordt 35 hectare ingericht als natuurbegraafplaats. Per hectare zal plaats zijn voor 40 tot 80 graven.

Op al de locaties wordt gestreefd naar een toename van de biodiversiteit en het versterken van de ecologische waarden. Om de natuur zo min mogelijk te belasten, worden veelal houten gedenktekens gebruikt. Zo worden de graven naar verloop van tijd helemaal een met de natuur.

Tegenberichten

Niet al het nieuws in de wereld van het natuurbegraven is goed nieuws. Met het eeuwigdurende grafrecht houdt men ook de eeuwigdurende verantwoordelijkheid voor onderhoud en toezicht. Ook wanneer de inkomsten van de graven zullen dalen. De onderhoudskosten van het landgoed zullen stijgen aangezien bospercelen minder intensief beheerd moeten worden. Ook kunnen er vragen worden gesteld bij de 'verkoopbaarheid' van een landgoed dat (deels) is omgezet naar begraafplaats met eeuwigdurend grafrecht. Daarnaast is het begraven een krimpende markt aangezien men zich meer en meer laat cremieren.

Huidige situatie in Vlaanderen

Op het gebied van natuurbegraven loopt België achter op haar buurlanden. Op dit moment zijn er in België twee natuurbegraafplaatsen: in Antwerpen en Sint-Niklaas. Op deze natuurbegraafplaatsen kunnen echter alleen biologisch afbreekbare urnen worden begraven.

Wie een familielid op een natuurbegraafplaats in België wil laten begraven, moet net zoals bij een traditionele begrafenis een concessie kopen. Het concept is simpel en valt te vergelijken met de manier van begraven zoals we die kennen. Je betaalt een concessie voor verschillende jaren, het familielid wordt begraven en je kiest zelf een steen. Dat kan iets uit de natuur zijn of een houten kruisje. De overledene wordt in een biologische afbreekbare urne of in een biologisch afbreekbaar gewaad begraven.

© Agnes Swart (<https://www.flickr.com/photos/agnesswart/>)

cazimir
ADVOCATEN AVOCATS ATTORNEYS

President Kennedypark 13/D
8500 Kortrijk

Tel.: +32 (0)56 25 21 07

Vijfhoekstraat 40/C
1800 Vilvoorde

Tel.: +32 (0)2 255 87 00

info@cazimir.be

www.cazimir.be

Cogels-Osylei 40
2600 Antwerpen

Tel.: +32 (0)3 218 51 25

Nieuwe verlaagde schenkingsrechten voor onroerende goederen

> Bron: www.sbb.be, auteur: Sanne Laukens

Deze zomer heeft Landelijk Vlaanderen gelobbied voor vrijstelling en verlaging van successie- en schenkingsrechten naargelang het type natuurbeheerplan. De onderhandelingen waarbij de administratie vasthield aan budgetneutraliteit, naast stimuleren van een hoger ambitieniveau en behoud of opmaak van nieuwe beheerplannen, maakte de onderhandelingsruimte beperkt. Wij pleiten voor een gelijkschakeling van de vrijstellingen van schenkingsrechten met successierechten voor gronden in natuurbeheerplannen. Doch, doordat de Vlaamse registratierechten voor schenking ook deze zomer verlaagd zijn, gaan de voorstellen wel de goede richting uit. De verschillende betrokken administraties moeten de voorstellen nu wel nog aanvaarden, waarover wij u verder brieven van zodra dit definitief wordt. Intussen geven we u wel al de recente generieke aanpassingen inzake de registratierechten bij schenkingen van onroerend goed mee.

Iedereen weet dat de schenkingsrechten voor onroerend goederen in Vlaanderen zeer hoog zijn. Voor wie schenkt aan partner of kinderen, konden deze rechten oplopen tot 30% van de waarde van het geschonken goed. Bij een schenking aan derden, bedroeg het toptarief zelfs 80%!

Nieuwe schalen	Tarief rechte lijn en partners	Tarief niet rechte lijn
€0 - €150.000	3%	10% (Met energierenovatie/verhuring: 9%)
€150.000 - €250.000	9% (Met energierenovatie/verhuring: 6%)	20% (Met energierenovatie/verhuring: 17%)
€250.000 - €450.000	18% (Met energierenovatie/verhuring: 12%)	30% (Met energierenovatie/verhuring: 24%)
Boven €450.000	27% (Met energierenovatie/verhuring: 18%)	40% (Met energierenovatie/verhuring: 31%)

Het was dikwijls voordeliger om niet vooraf te schenken maar te laten vererven.

Het hoeft dan ook niet te verwonderen dat het aantal schenkingen van onroerende goederen altijd relatief beperkt is gebleven. De hoogte van de progressieve tarieven speelde daarbij

zeker een rol. Door de lagere tarieven in de erfbelasting en de opsplitsing van de bij de berekening van roerend en onroerend vermogen in rechte lijn en tussen echtgenoten en samenwonenden,

Twee voorbeelden ter illustratie:

Indien een ouder zijn dochter een woning met een waarde van €250.000 schenkt, bedragen de schenkrechten vandaag €26.625. Bij toepassing van de voorgestelde nieuwe tarieven zal dit nog 'slechts' €13.500 zijn. Een vermindering van de belastingdruk met ongeveer 49%. Indien die dochter de woning gedurende negen jaar verhuurd, kan zij daarna nog €3.000 schenkrechten terugvorderen. Dit betekent dat in het totaal ongeveer 60% wordt uitgespaard in vergelijking met de huidige tarieven.

Indien een suikergroottante haar achterneefje een riante villa van €800.000 schenkt, bedragen de schenkingsrechten vandaag maar liefst €598.125. Bij toepassing van de voorgestelde nieuwe tarieven zal dit nog 'slechts' €235.000 zijn. Een vermindering van de belastingdruk met maar liefst 61%. Indien dit achterneefje bovendien de voormelde renovaties zou laten uitvoeren aan de woning, kan hij daarna nog €48.000 schenkrechten terugvorderen. Dit betekent dat in het totaal ongeveer 69% wordt uitgespaard in vergelijking met de huidige tarieven.

In het nieuwe decreet zijn de gewone tarieven van de schenkbelasting voor onroerende goederen vereenvoudigd en verlaagd.

was het dikwijls voordeliger om niet vooraf te schenken maar te laten vererven. Dit was in de besprekingen volgens Landelijk Vlaanderen dus ook niet interessant voor het stimuleren van de opmaak van beheerplannen, zoals de overheid het juist wil.

De Vlaamse regering heeft daarom werk gemaakt van de vereenvoudiging en verlaging van de schenkingsrechten voor onroerende goederen. De bepalingen van het decreet van 3 juli 2015 houdende 'bepalingen tot begeleiding van de aanpassing van de begroting 2015' zijn op 15 juli 2015 in voege getreden.

In het nieuwe decreet zijn de gewone tarieven van de schenkbelasting voor onroerende goederen vereenvoudigd en verlaagd. De huidige negen tariefschalen werden herleid naar vier. Bovendien wordt er nog slechts een onderscheid gemaakt tussen enerzijds schenkingen aan partners en in rechte lijn en anderzijds schenkingen aan alle andere personen. Voor beide groepen werden de schenkingsrechten evenwel gevoelig verlaagd en afgetopt op respectievelijk 27% en 40%.

Daarnaast is er een bijkomende verlaging voor de begiftigde die energiebesparende werken aan het geschonken goed zal uitvoeren. Het gaat onder meer om de plaatsing van dak-, zoldervloer- of spouwmuurisolatie. De werken voor een minimumfactuur van €10.000 moeten wel uitgevoerd zijn door een aannemer, die een juist attest verstrekt. Een gelijkaardige werkwijze wordt voorzien wanneer de begiftigde bereid is om het geschonken goed na de datum van de schenking te verhuren voor een periode van minimum 9 jaar.

AGRILAND

U bent als eigenaar op zoek naar een aantrekkelijke, klare, transparante en vooral begrijpbare formule voor landbouw op uw gronden? Dan is Agriland NV voor u de beste partner.

Ons doel is niet uitsluitend een financiële optimalisatie te verzekeren, maar ook de band tussen de eigenaar, zijn land en de landbouwwereld te onderhouden. We ondersteunen de vergroening, de lokale werkgelegenheid en vertegenwoordigen u bij de overheid. Kortom, een duurzame en maatschappelijk verantwoorde landbouw.

De beste zorg voor uw grond krijgt u van Agriland NV. Meer info op www.agriland.be

Week van het bos

In de week van **11 tot en met 18 oktober** 2015 organiseert het Agentschap voor Natuur en Bos in samenwerking met BOS+ en Natuurpunt de 'Week van het Bos'. Deze week, georganiseerd voor hen die zich dagelijks inzetten voor het behoud van natuur en bos, zal in het teken staan van de boswachter, en de honderden anderen die hem of haar bijstaan om de Vlaamse natuur te doen schitteren. Deze 'natuurhelden' staan centraal deze week. Het publiek kan genieten van boswandelingen en speurtochten of een van de vele andere activiteiten die worden georganiseerd. Deze zijn terug te vinden op www.weekvanhetbos.be. Tijdens de Week van het Bos kan iedereen de verschillende aspecten van het natuurbeheer zelf ontdekken in een bos of natuurgebied in de buurt. Alle Natuurhelden, gidsen, gemeentes en vrijwilligers zullen het publiek meenemen op avontuur en tonen wat zij allemaal voor of achter de schermen doen om het groen in Vlaanderen in stand te houden.

Dag van de Boseigenaar

In de 'Week van het Bos' organiseren de Vlaamse Bosgroepen de 'Dag van de Boseigenaar'. Deze vindt plaats op **woensdag 14 oktober 2015**. Op deze dag organiseren diverse bosgroepen activiteiten uiteenlopend van een begeleide wandeling tot een informatiemarkt. Op domein Heihuizen in de gemeente Oostmalle zullen voorbeelden te zien zijn

van bosbeheer in de praktijk, daarnaast zal hier ook de uitslag worden gegeven van de wedstrijd 'Mooiste Boom van Vlaanderen'. De Bosgroep Groene Corridor organiseert een begeleide wandeling in het Snijselsbos en op kasteeldomein Hemsrode wordt door Bosgroep IJzer en Leie een paddenstoelenwandeling georganiseerd. Kijk voor meer informatie over de 'Dag van de Boseigenaar' op www.bosgroepen.be.

990 nieuwe beheerovereenkomsten PDPO

Door de overgang van de tweede naar de derde programmaperiode voor plattelandontwikkeling (PDPO) liep het sluiten van beheerovereenkomsten met startdatum 1 januari 2015 vertraging op.

Intussen bezorgde de Vlaamse Landmaatschappij (VLM) aan 990 landbouwers hun definitieve overeenkomst. Samen zullen zij de komende jaren meer dan 4000 percelen, kleine landschapselementen, gras- en bloemenstroken op een milieu- en natuurvriendelijke manier beheren. In totaal zullen zij hiervoor jaarlijks een bedrag van € 2.552.046 ontvangen.

Bron: www.vlm.be

Voorstel decreet MAP5 goedgekeurd.

Op 10 juni 2015 keurde de Vlaamse regering het voorstel tot decreet van het vijfde mestactieplan (MAP5) voor de periode 2015-2018 goed. In uitvoering van de Europese Nitraatrichtlijn legt het MAP beperkingen op inzake het gebruik van dierlijke mest op landbouwgrond. Het actieplan wordt om de vier jaar geactualiseerd.

MAP4 boekte wel enige vooruitgang, maar het streefdoel van maximaal 16% slechte meetpunten in landbouwgebied werd met 21% als eindresultaat niet gehaald.

Het vijfde mestactieprogramma bevat maatregelen om de verontreiniging van water door nitraten en fosfaten uit agrarische bronnen te verminderen en verdere verontreiniging te voorkomen. Van landbouwers worden opnieuw extra inspanningen verwacht, bovenop de generieke aanpak, met de zogenaamde fo-

cusbedrijven (boerderijen met een areaal dat voor de helft of meer in een gebied met een slechte waterkwaliteit ligt) op kop. Tegen 2018 mag nog maximaal 5% meetpunten een slecht resultaat leveren. Naast het tegengaan van uitspoeling met stikstof, zal men ook minder dierlijke mest mogen uitrijden, specifiek om het fosforprobleem tegen te gaan. Fosfor moet immers via uitmijning bestreden worden, want in tegenstelling tot stikstof spoelt het veel traag uit de bodem.

Bron: Vilt

Advies SARO OE besluit

Op 26 augustus bracht de Strategische Adviesraad voor Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed (SARO) advies uit op wijzigingen aan het Onroerend Erfgoedbesluit. De raad vraagt o.a. een uitschrijven in grote lijnen van het nieuwe 'geïntegreerde beheerplan', waarover nu niets beschreven staat. (Het geïntegreerde beheerplan zal een beheerder toelaten om zijn natuurbeheer en erfgoedbeheer in één beheerplan te laten goedkeuren. Hiervoor is een samenwerking tussen beide betrokken agenten voorzien. De concrete praktische afspraken zijn op dit moment echter nog niet gemaakt.) In haar eerdere adviezen wees de raad ook op de onduidelijkheid van het concept 'onroerenderfgoedrichtplannen'. Omdat alle ankerplaatsen zullen worden omgezet in onroerenderfgoedrichtplannen (art. 12.3.15 van het decreet), vraagt de raad vooralsnog verduidelijking of meer detaillering in het definitieve besluit.

OCMW verkoopt landbouwgrond

Het Openbaar Centrum Maatschappelijk Welzijn (OCMW) in Gent verkoopt al de landbouwgrond die de organisatie in bezit heeft in Zeeuws-Vlaanderen. Het gaat in totaal om 450 hectare die ze in bezit kreeg via schenkingen, verdeeld over percelen in Aardenburg, Axel, Hontenisse, Hulst, Sas van Gent en Terneuzen. Voor de verkoop wordt samengewerkt met Van Hove Makelaars in Terneuzen. Het OCMW verwacht dat de grond ruim 20 miljoen euro kan opbrengen. De instelling stootte al eerder landbouwbedrijven in Zeeuws-Vlaanderen af en wil zich naar eigen zeggen helemaal

gaan richten op zijn kerntaken: het bevorderen van het maatschappelijk welzijn door middel van sociale woningbouw en zorg. Nagenoeg alle grond is verpacht. Kooplustigen dienen schriftelijk een bod uit te brengen.

Bron: Vilt/AgrilHolland

Verpaarding boert goed

De verpaarding wordt in de literatuur beschreven als een probleem in de ruimtelijke ordening. Toch zijn er ook positieve kanten, die Jan De Boitselier (manager Vlaams Paardenloket) in een reportage in PlattelandsTV uiteenzet.

Volgens een recente studie zijn er in de EU inmiddels 7 miljoen paarden, die leveren 900.000 mensen een job op. De omzet van de sector zou maar liefst € 100 miljard bedragen. België staat bovenaan de top, met 1 paard per 42 inwoners.

Jan De Boitselier: "Onze toppaarden zijn wereldwijd gegeerd, de betere paarden worden voor enorme bedragen verkocht, daarom zou deze economie echt kansen moeten krijgen!"

Door de bloeiende economie, komen er ook steeds meer paarden bij, die steeds meer plaats nodig hebben op het platteland: gebouwen, weides, pistes etc. Die plaats-inname ligt moeilijk bij de landbouwsectoren. Er komen nieuwe paardenhoeves bij, maar bestaande boerderijen worden ook omgevormd. Bijvoorbeeld zo bij Mieke Strobbe van domein 't Katenhoeve in Laarne, voormalig melk- en varkensboerderij die omschakelde en nu over de 200 paarden uitbaat. Op de vraag of het fokken of africhten van paarde niet

gewoon een landbouwactiviteit is, antwoord Mieke Strobbe het volgende: "Ik zie mezelf als een boerin met paarden. We zijn ook van een klassieke boerderij naar een paardenhouderij gekomen en voor mij is dat eigenlijk 't zelfde: 't zelfde werk, dezelfde behoeften, we hebben evenveel grond nodig, we moeten ook onze oogst binnen doen enzovoort."

Jan De Boitselier: "Klassieke landbouw met de visie rond zuivere voedselproductie is achterhaald. De klassieke landbouw wordt zeer moeilijk o.a. door Europese concurrentie, tuinbouw en sierteelt zijn nu ook een vorm van landbouw, koolzaad wordt nu ook geproduceerd voor energie... Maar in die paardenwereld zijn wij nu net zeer sterk, zeker met de sportpaarden. Ik zie het dan ook niet als een bedreiging, maar eerder als een uitdaging en denk dat we daar juist blij mee zouden moeten zijn."

Bron: PlattelandsTV

Landelijk VASTGOED ANDERS BEKEKEN

Agrarisch vastgoed

Vastgoed voor paardenliefhebbers

Landelijk wonen

ANB 2.0

> Auteur: Valérie Vandenabeele, sr. project manager Natura 2000 & policy officer
Aanspreekpunt Privaat Beheer – Natuur en Bos

Er zijn grote herstructureringen doorgevoerd binnen het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB). Er waren teveel hiërarchische niveaus ontstaan. Het agentschap vond dat de externe contacten niet uniform genoeg waren en had nood aan een gestructureerd relatiebeheer.

Marleen Evenepoel © Ksenia Timaeva

Marleen Evenepoel blijft als administrateur-generaal leidend ambtenaar van ANB. Onder haar staat ook nog steeds Jos Rutten als Algemeen Directeur. ANB is vanaf nu onderverdeeld in 8 entiteiten:

- Strategie & Innovatie, dat onder leiding komt te staan van Filiep Cardoen van zodra hij zijn functie op het kabinet verlaat. In afwachting neemt Ward Verhaeghe (voormalig directeur Oost-Vlaanderen) zijn functie waar.
- Gebiedsgerichte werking & Relatiebeheer, dat onder leiding komt te staan van Dirk Jordaens (voormalig directeur ANB Antwerpen).
- AVES (Adviezen, Vergunningen, Erkenningen en Subsidies), dat onder leiding komt te staan van Jeroen Nachtergaele (voormalig afdelingshoofd Beleid).
- Terreinbeheer Koepel, dat onder leiding komt van Roel Vanhaeren (voormalig afdelingshoofd Beheer).
- Terreinbeheer West, dat onder leiding komt van Stefan Borry (voormalig directeur ANB West-Vlaanderen).
- Terreinbeheer Oost, dat onder leiding komt van Bert Vanholen (voormalig directeur ANB Limburg).
- Staf en ondersteunende diensten, dat onder leiding komt te staan van Heidi Van Praet (voormalig senior adviseur).
- Natuur Invest, dat tot slot onder leiding komt te staan van Tom Embo (voormalig directeur Inverde).

Terreinbeheer West

Legende:
★ Loodsen ANB

Terreinbeheer Oost

Legende:
★ Loodsen ANB

Voor de leden van Landelijk Vlaanderen zijn de entiteiten Terreinbeheer Oost en West van grootste belang. Hieronder geven we daarom een overzicht van de verdeling van Vlaanderen.

Ook de website van ANB is helemaal vernieuwd: <http://www.natuurenbos.be>.

Vlaanderen
is natuur

Soorten in de kijker

© Webted (<https://www.flickr.com/photos/webted/>)

© Frank Vassen (<https://www.flickr.com/photos/42244964@N03/>)

Bruine kiekendief (*Circus aeruginosus*)

Classificatie: havikachtige

Statuut: bijlage I vogelrichtlijn, momenteel niet bedreigd

Kleur mannetje: zwarte vleugelpunten, licht blauwgrijze staart en geelwitte kop en borst; bovenvleugel is drie- of vierkleurig

Kleur vrouwtje: donkerbruin met een roomwitte kruin, keel en vleugelboeg

Levenswijze: polygaam, maar vaak blijft een paar een seizoen samen, bij uitzondering meerdere jaren

Broedvogel: zomergast en zeldzame broedvogel in Vlaanderen; broedseizoen loopt van april tot begin augustus met 1 legsel per jaar van 4 à 5 eieren

Broedgebied: op de grond op plekken met hoge vegetatie in foerageergebied van 100-200 ha

Leefgebied: hoogveen, moeras, oevers, plassen, rietland en ruigte

Voeding: kleine knaagdieren en vogels, maar ook amfibieën, vissen en grote ongewervelden

Beheer: verstoringsgevoelig! Stabiele hoge waterpeilen in moerassen, kreken, plassen... Rotatie-maaibeheer van riet- en graslanden. Behouden van een dooradering van een groot landbouwlandschap met lage, lijnvormige vegetatietypes die bestaan uit grasland, brede bermen, ruigtes en lijnvormige rietstroken.

Europese Boomkikker (*Hyla arborea*)

Classificatie: amfibie

Statuut: bijlage IV habitatrichtlijn, ernstig bedreigd

Herkenning: 4 tot 5 cm groot, grasgroene rug en lichte buik met op de flanken een bruine band; oranje ogen met horizontale zwarte pupil. De boomkikker kan van kleur veranderen, naar lichtbruin of donkergroen, wanneer hij stres ondervindt. Mannetjes hebben een kwaakblaas onder de kin, alleen zichtbaar tijdens het kwaken.

Levenswijze: klimmer die 90% van de tijd op het land in overgang van kruidenrijke vegetaties naar struweel/bos doorbrengt

Overwintering: winterslaap van half-oktober tot half-april

Voortplanting: april-juni waarbij het vrouwtje 200-1400 eitjes in klompjes van 3-50 afzet, na de metamorfose (7-11 weken) verlaten de juveniele dieren het water.

Geluid mannetje: tijdens voortplanting krék-krék-krék-krék, nooit door elkaar, maar op elkaar afgestemd

Broedgebied: wateren met een goed ontwikkelde oever- en watervegetatie, niet te diep en met een open ligging, veel zoninstraling en vrijwel geen stroming

Leefgebied: 1-3 ha voedselrijke, structuur en vegetatierijke plassen (Europees habitatype 3150); kleinschalig landschap met struweelzone van bosranden, houtwallen en moerasgebieden

Voeding: verschillende insecten en ongewervelden

Beheer: natuurlijke rivierprocessen, uitvening, graven van drinkpoelen in een dicht netwerk van ondiepe poelen met een open ligging en veel zoninstraling, die niet droogvallen voor het einde van augustus. Voortplantingspoelen moeten worden gevrijwaard van vis.

DE VOLVO V60 CROSS COUNTRY RUIMTE VOOR AVONTUUR

Je hoeft geen offroad-fanaat te zijn om met de Volvo V60 Cross Country te rijden. Hij is de ideale uitlaatklep voor wie sporadisch in z'n vrije tijd de platgetreden paden wil verlaten. Met zijn verhoogd chassis brengt hij je moeiteloos op elke bestemming. Elk pad is dan ook het juiste pad, ongeacht de weersomstandigheden. En dankzij zijn dynamische wegligging en verhoogde zitpositie behoud je steeds alle controle en overzicht. Gun jezelf de ruimte in het drukke stadsverkeer of op weg naar het avontuur.

ONTDEK DE VOLVO V60 CROSS COUNTRY

4,2 - 8,5 L/100 KM • 111 - 198 CO₂ G/KM

ACBRUSSELS.BE

UW VOLVO-VERDELER

ACB ZAVENTEM :

Leuvensesteenweg 430
1930 Zaventem
Tel : 02 712 60 20
info@acbrussels.be

ACB OVERIJSE :

Brusselsesteenweg 343
3090 Overijse
Tel : 02 686 06 40
info@acbrussels.be

LOUIS BRUSSELS :

Leuvensesteenweg 381-383
1030 Brussel
Tel : 02 743 81 81
louisbrussels@acbrussels.be